

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Закон о привременом уређивању начина исплате пензија примењује се од исплате за новембар

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680

УМАЊУЈУ СЕ ПЕНЗИЈЕ ВИШЕ ОД 25.000 ДИНАРА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Весна Анастасијевић

РЕДАКЦИЈА:
Париска бр. 9,
11000 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2030-745
факс: 2638-201

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2030-745

Рукописи и фотографије
се не враћају.
Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

ЗАВРШНА ФАЗА ПРОЦЕСА ДИГИТАЛИЗАЦИЈЕ У СРБИЈИ

Ко има право на бесплатне СТБ уређаје

Министарство трговине, туризма и телекомуникација Републике Србије позвало је социјално угрожене грађане да се пријаве за бесплатну опрему која омогућава пријем дигиталног телевизијског сигнала.

У јавном позиву који је 17. 11. 2014. године објављен на сајту тог министарства стоји да бесплатне „сет-топ боксове“ могу да добију грађани који примају социјалну помоћ, корисници права на новчану накнаду за помоћ и негу другог лица и пензионери који живе сами а чија пензија не прелази најнижи износ пензије утврђен у осигурању запослених

Из Министарства за телекомуникације препоручују да се пријаве за добијање ових уређаја поднесу бар до 31. јануара 2015, како би корисници били у могућности да пређу на пријем дигиталног сигнала пре почетка гашења аналогног сигнала. Процес дигитализације у Србији, како је за медије изјавила државна секретарка за телекомуникације, Татјана Матић, у завршној је фази у целој земљи и емитовање дигиталног ТВ сигнала требало би да почне средином следеће године.

Стручњаци за телекомуникације појашњавају да није неопходно имати телевизоре нове гене-

Статистика Фонда ПИО

Према статистичким подацима Фонда ПИО за септембар ове године, **262.412** корисника прима најнижи износ пензије (15,17 одсто укупног броја корисника), а **190.036** прима мање од износа најниже пензије, што је **око 11 одсто укупног броја корисника.**

(13.288,01 динар). Пријаву за доделу СТБ уређаја и неопходну документацију грађани подносе центрима за социјални рад или на шалтерима Фонда ПИО.

Фонд ПИО је такође обавестио све кориснике који имају право на бесплатну доделу овог уређаја да образац пријаве за доделу СТБ уређаја могу да добију на шалтеру писарнице филијала, служби филијала или испостава филијала РФ ПИО. Образац може да се преузме и одштампа и са сајта Фонда ПИО (www.pio.rs).

Пријаве за доделу СТБ уређаја са документацијом подносе се према месту пребивалишта, у надлежној филијали, служби филијале или испостави филијале РФ ПИО. Крајњи рок за подношење пријаве за доделу СТБ уређаја је 30. 6. 2015. године. Сви ма који остваре право на бесплатну доделу „сет-топ бокса“ уређај ће бити достављен на адресу наведену у пријави.

рације, јер у функцији могу бити и стари ТВ пријемници којима је само потребан један „сет-топ бокс“ да би прихватили дигитални нови сигнал. Дигитализацијом ће бити омогућено постизање идеалне и савршене слике без снега и звука а грађани ће имати много веће могућности у избору програма. Моћи ће да изаберу програме на језицима националних мањина и услове програма прилагођене особама са посебним потребама. И најудаљенија села моћи ће да прихвате слику и

биће им доступан много већи број канала, пре свега националних емитера, регионалних и локалних.

Све додатне информације о додели СТБ уређаја заинтересовани могу пронаћи на интернет адреси Министарства трговине, туризма и телекомуникација: www.mtt.gov.rs/informacije/javni-pozivi.

P. M.

Шта је прелазак на дигиталну телевизију

Дигитализација земаљске телевизије је прелазак са аналогног на дигитално емитовање ТВ сигнала чији се пријем обавља путем собне или кровне антене.

Постојећи аналогни ТВ сигнал биће искључен, а замениће га нови, дигитални сигнал.

По искључењу аналогног сигнала нећете моћи да гледате ТВ програм уколико ваш телевизор нема одговарајућу опрему за пријем новог дигиталног сигнала, стоји у појашњењу на сајту Министарства телекомуникација.

ЗАКОН О ПРИВРЕМЕНОМ УРЕЂИВАЊУ НАЧИНА ИСПЛАТЕ ПЕНЗИЈА

Умањене пензије од 1. новембра

Примања виша од 25.000 динара биће умањена 22, односно 25 одсто

Од исплате за новембар ове године почиње да се примењује Закон о привременом уређивању начина исплате пензија у Србији који је донела Влада Републике Србије а усвојила Народна скупштина. Према слову овог закона, пензионерима ће примања виша од 25.000 динара која ће добијати од децембра бити умањена 22, односно 25 одсто.

С обзиром на то да је много недоумица око тога коме ће колико и на који начин бити умањена пензија, покушаћемо да нашим читаоцима појаснимо како ће умањење бити рачунато да би могли да виде колико ће наредних месеци мање новца имати на располагању. Законом је тачно утврђен начин исплате пензија од новембра ове године па док привремено умањење буде актуелно, с тим што није одређено до када ће одредбе овог закона бити примењиване, односно докле ће се примати умањене пензије.

Прво и најважније, а односи се на око милион и сто хиљада оних корисника чија примања не прелазе 25.000 динара, јесте да њихове пензије неће бити умањиване него ће они и даље примати износ утврђен решењем које су добили од Фонда, донетим у складу са Законом о ПИО. Такође је важно рећи и то да се корисницима чије су пензије веће од ове суме, износ до 25.000 не умањује ни на који начин. Таквих корисника, са примањима већим од 25.000 динара има око 600.000. Конкретно, то значи да ће се умањивати износи пензија од 25.000 динара па навише, до пуног износа, и то на следећи начин: пензије од 25.000 до 40.000 динара, укључујући и пензију од 40.000, биће умањене за 22 одсто, док ће оним пензионерима чија су примања изнад ове суме тај део од 40.000 до укупног износа бити умањен за 25 одсто.

То би на конкретним примерима изгледало овако. Почећемо са пензијама до 40.000 динара (тј. закључно са 40.000 динара). Од укупног износа пензије прво се одузме оних 25.000 које не подлежу законским прописима, а затим се тако добијена разлика помножи коефицијентом 0,22. Дакле, за пензију која износи 30.000 динара то би изгледало овако:

$$30.000 - [(30.000 - 25.000) \times 0,22] = 28.900$$

$$[(\text{износ пензије по решењу} - 25.000) \times 0,22] = \text{износ пензије који се исплаћује након примене Закона. Износ привременог умањења пензије добија се овако: } 30.000 - 28.900 = 1.100, \text{ значи у овом случају умањење износа } 1.100 \text{ динара.}$$

Дакле, пензија од 40.000 динара би при-

меном овакве рачунице прописане законом била умањена за **3.300**, а ову цифру потенцирамо јер ће нам бити значајна приликом тумачења начина умањења износа пензија виших од 40.000 динара.

Мало је компликованије објашњење за ове износе (више од 40.000), али покушаћемо и то да поједноставимо: ове пензије пр-

Од умањења пензија Законом су изузети корисници права на привремену накнаду по основу друге и треће категорије инвалидности, односно преостале радне способности, инвалидна деца и корисници права на привремену накнаду.

Пензија утврђена применом Закона основ је за обрачун доприноса за здрав-

Конкретан пример

С обзиром на то да пензије најчешће нису у „округлим“ износима као што смо у тексту наводили, ево још једног примера на конкретном износу пензије за Н. Н. корисника:

$$51.232,49 - [(51.232,49 - 40.000,00) \times 0,25 + 3.300,00] =$$

$$51.232,49 - [11.232,49 \times 0,25 + 3.300,00] =$$

$$51.232,49 - [2.808,12 + 3.300,00] =$$

$$51.232,49 - 6.108,13 = 45.124,36 \text{ (износ „умањене пензије“ након примене Закона)}$$

$$51.232,49 - 45.124,36 = 6.108,13 \text{ (износ привременог умањења пензије)}$$

во, дакле, имају умањење од 3.300 динара као и све оне од 40.000 динара. Затим се износ од 40.000 до укупне висине пензије помножи коефицијентом 0,25, па се тако добијени износ сабере са 3.300 и добија се укупно умањење. То укупно умањење одузето од пензије коју корисник тренутно прима даје износ који ће примати док је Закон о привременом уређивању начина исплате пензија на снази. Ево примера пензије од 70.000 динара:

$$70.000 - [(70.000 - 40.000) \times 0,25 + 3.300] =$$

$$59.200, \text{ износ пензије који се исплаћује након примене Закона. Значи, } 70.000 - 59.200 = 10.800 \text{ динара, односно износ привременог умањења пензије у овом случају.}$$

ствено осигурање и примену обустава из пензија, односно кредита које имају корисници.

На пензијском чеку пензионерима од новембарске исплате на дну обрасца „Извештај кориснику“ у текстуалном делу биће одштампан износ пензије коју корисник има по решењу, а затим и износ привременог умањења по овом закону. За осигуранике из категорије запослених који пензију примају из два дела овај податак ће бити приказан на чеку за други део пензије, док ће на чеку за први део новембарске пензије писати „Исплата по Закону о привременом уређивању начина исплате пензија“.

Весна Анастасијевић

УПРАВНИ ОДБОР РФ ПИО

Вишак од милијарду и 315 милиона динара

Чланови Управног одбора РФ ПИО на својој последњој седници одржаној средином новембра разматрали су и усвојили Извештај о реализацији плана јавних набавки за првих девет месеци ове године и Предлог одлуке о усвајању плана јавних набавки за ову годину са изменама.

– Укупни приходи и примања Фонда ПИО у овом периоду износили су 446,28 милијарди динара, а то је 73,56 одсто планираних средстава за 2014. Остварени приходи су номинално за 2,72 већи него у истом прошлогодишњем периоду. На повећање прихода утицало је повећање стопе доприноса са 24 на

Остали приходи и примања покривају још 0,2 одсто прихода. Извршени расходи и издаци износе око 445 милијарди динара. За исплату нето пензија утрошено је 85,4 одсто прихода, односно 397,9 милијарди динара што је три одсто више него у истом периоду лане. Просечна пензија за септембар 2014. године износи 24.268 динара и виша је за 1,24 одсто у односу на просечну пензију за септембар 2013. године. Пензионера је у септембру ове године било 1,23 одсто више у односу на септембар лане. Прецизније, 30. септембра ове године Фонд је на исплати имао 1.730.222 корисника пензије. Старосну пензију прима 1.041.498 корисника, инвалидску 325.708, а

Према речима Бранка Алинчића, директора Сектора за опште и правне послове, после правилника који је донет 13. марта ове године и ребаланса буџета Србије и буџета Фонда, морало је доћи и до измене плана јавних набавки (усвојеног у марту). Планирана средства умањена су за 764 милиона динара тако што су планови набавки измењени и поједине ставке планиране за ову годину пребачене су у наредну.

На седници је усвојена и Информација о финансијском пословању РФ ПИО од јануара до краја септембра ове године о чему је у уводном излагању на седници говорио Иван Мимић, директор Сектора за финансијске послове Фонда.

26 одсто које је почело да се примењује од 1. августа. Када је реч о структури остварених прихода и примања, уплате од социјалних доприноса износе 244,98 милијарди динара, што представља остварење од 72,14 одсто у односу на планирани износ за ову годину и приходе чини за 8,77 одсто вишим него у истом периоду лане. Покривеност укупних прихода доприносима износи 55,6 одсто, док су, на пример, 2007. године уплаћени доприноси чинили 65 одсто укупног прихода Фонда. Трансфери из буџета у овом периоду износили су 197,36 милијарди динара, што чини 44,2 одсто укупних прихода Фонда и у односу на планирана средства из буџета за ову годину номинално су нижи за 2,32 одсто.

За запослене 0,62 одсто прихода

За првих девет месеци ове године од укупних прихода Фонда ПИО за плате запослених издвојено је 0,62 одсто, односно 2,77 милијарди динара. У поређењу са прошлогодишњим деветомесечним периодом расходи за запослене у Фонду номинално су нижи за 5,96 одсто.

породичну 363.016 корисника. Иначе, учешће просечне пензије корисника свих категорија у просечној заради без пореза и доприноса за период јануар – септембар 2014. године износи 55,3 одсто. Финансијски резултат пословања за девет месеци ове године је 1.315.729.000 вишка новчаног прилива у каси Фонда – рекао је у уводном излагању на седници Иван Мимић, директор Сектора за финансијске послове РФ ПИО.

Весна Анастасијевић

Састанак правних заступника

Почетком новембра у Дирекцији РФ ПИО одржан је састанак правних заступника из свих филијала Србије. Скуп је одржан на иницијативу Светлане Селаковић, заменице директорке Фонда ПИО, са идејом да се правни заступници окупе и размене искуства и евентуалне проблеме са којима се у раду сучавају. Јединствен је био став да је правних заступника у филијалама мало, тако да покривају велико подручје (најбољи пример је кру-

шевачка филијала где две правнице покривају чак пет општина), као и да је простор који имају у својим филијалама углавном мали и неадекватан. Пошто су сви објаснили са каквим се потешкоћама сусрећу у свакодневном раду, остало је да се размотри на који начин оне могу бити превазиђене у наредном периоду.

Скупу је присуствовао и Бранислав Митровић, председник Управног одбора РФ ПИО. **В. А.**

Бољом организацијом до ажурности

Филијала за град Београд, највећа организациона јединица Фонда ПИО, која на списку има више од 800.000 осигураника и 412.000 корисника пензија, била је 4. новембра домаћин Александру Вулину, министру за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

После састанка са руководством Фонда, на конференцији за новинаре министар је навео да је разлог његове посете велики број притужби грађана на дужину чекања на пензијско решење. Подаци то и потврђују јер око 6.000 предмета у београдској Филијали на решавање чека и до шест месеци, а законски рок је два месеца. У своје име и у име руководства Фонда министар Вулин је обећао да ће до краја децембра ова решења бити донета, а од 1. јануара ће се настојати да се сва решења доносе у законском року.

Министар Вулин је објаснио да се повећана ефикасност у раду неће постићи повећавањем броја запослених, већ само бољом организацијом и прерасподелом посла. Може се, како је рекао министар, говорити о разлозима за неефикасност у раду, као што су штрајк или повећан број захтева за пензију, али је, како је истакао, грађанима важно само да у законском року добију решење и почну да уживају своју пензију. Он је указао на то да се само у Филијали за град Београд чека тако дуго на решења и нагласио да без обзира на то што је она највећа, оправдања за тако дуго чекање нема.

Драгана Калиновић и Александар Вулин на конференцији за новинаре

Министар је том приликом најавио и измене Закона о ПИО којима би било омогућено да се одмах издају коначна решења, пошто се сада догађа да износи пензија на привременом и коначном решењу буду различити па „људи упадају у дужничко ропство“. Иницијативу за промену закона покренуће Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања почетком следеће године.

Драгана Калиновић, вршилац дужности директора Фонда, истакла је да би законским изменама било омогућено да више нема привремених решења већ да она буду само коначна, што би олакшало рад запосленима у Фонду и скратило време чекања на решење. Према њеним речима, до марта ове године у Филијали су се предмети решавали у закон-

ском року, али је, делом због штрајка, делом због чишћења филијала од могућих злоупотреба, рад успорен. Драгана Калиновић је навела да има филијала где је ажурност и 100 одсто, али да се сада инсистира на раду Филијале за град Београд, јер је у њеној надлежности највећи број осигураника и корисника.

Директор Филијале за град Београд, Иван Тодоровић, приказао је Филијалу у бројевима, наводећи да 560 запослених реши 120.000 захтева годишње, а да је месечни прилив захтева око 9.000. Од укупног броја донетих решења, привремених је око 70 одсто. Иван Тодоровић је објаснио да ће се проблем неажурности решавати прерасподелом запослених из других организационих јединица Фонда. **Јелена Оцић**

МИНИСТАРСТВО ЗА РАД, ЗАПОШЉАВАЊЕ, БОРАЧКА И СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА

Пола године успешног рада

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања у Влади Републике Србије, Александар Вулин, представио је средином новембра рад тог министарства у претходних шест месеци. Он је изнео очекивање да ће стопа незапослености до краја године бити испод 20 одсто и истакао да је констатован пад незапослености, на шта су утицали нови Закон о раду и повећана активност инспекције рада.

Подсећајући на то да је Влада Србије донела одлуку да се штеди на свему осим на социјалним да-

вањима, најавио је да ће упутити молбу локалним самоуправама да и оне не штеде на онима којима је помоћ најпотребнија.

Говорећи о усвојеним законским предлозима и побољшању амбијента за запошљавање и другим областима у надлежности тог министарства, Вулин је подсетио да су у претходном периоду усвојени Закон о раду и Закон о ПИО. У припреми су, како је додао, Предлог закона о запошљавању странаца, Нацрт закона о изменама и допунама Породичног закона, као и измене Закона о социјалној

заштити и Закона о финансијској подршци породицама са децом.

Вулин је саопштио да је у 2014. години реализовано 165 усвојења, да је у поступку усвојења 234 деце, а на усвојење детета чека 731 усвојитељ. Најавио је да ће се радити на томе да администрација буде ефикаснија, али се процедуре неће олакшавати, због заштите деце.

Вулин је рекао да ће се наставити са ревизијом инвалидских пензија, уз подсећање да су до сада у тријажи прегледана 21.223 предмета.

Према његовим речима, у претходних шест месеци инспектори рада обавили су 24.665 инспекцијских надзора и донето је 5.123 решења о отклањању утврђених недостатака. За шест месеци на плану рада инспекције урађено је 15 одсто више у односу на целу прошлу годину, истакао је министар.

Министарство је успело да промени однос према социјалној политици и покренуло је многе значајне ствари које су годинама чекале да буду решене, закључио је Вулин. **Г. О.**

Зарада за октобар – 44.938 динара

Просечна нето зарада исплаћена у октобру у Србији била је 44.938 динара и у поређењу са септембарском номинално је виша за 2,2, а реално за 2,4 одсто, саопштио је Републички завод за статистику.

Бруто зарада, са порезима и доприносима, исплаћена у октобру износила је 61.963 динара и у односу на септембар номинално је виша за 1,9, а реално за 2,1 одсто. Просечна нето зарада исплаћена у октобру номинално је три одсто виша у односу на исти месец 2013. године, а реално за 1,2 одсто.

Према подацима Републичког завода за статистику, просечна нето зарада у периоду јануар–октобар, у односу на исти период прошле године номинално је виша за 1,8 одсто, а реално нижа за 0,3 одсто.

Бесплатне кућне поправке

Београдска општина Стари град наставља са програмом бесплатних кућних поправки. „Мој староградски мајстор” пружа услуге особама са инвалидитетом, пензионерима с нижим примањима, корисницима социјалне помоћи, лицима без примања и самохраним родитељима са пребивалиштем на територији општине Стари град.

Поправке бесплатно обављају мајстори које ангажује општина, а о набавци материјала договарају се с корисницима услуга.

Грађани који имају проблем са струјом, водом, канализацијом, посао за бравара или столара, а припадају наведеним категоријама, могу да се јаве на телефон 011/3300-509 или да пошаљу мејл на адресу volonterskiservis@starigrad.org.rs.

Биће довољно лекова

Лекови ће од почетка године појефтинити, ниједан неће да поскупи, нити ће партиципација за лекове са „А” листе бити виша од 50 динара, изјавио је директор Републичког фонда за здравствено осигурање, Момчило Бабић. Према његовим речима, произвођачи су се, дајући писмену сагласност на нове цене лекова, обавезали да ће редовно и континуирано снабдевати тржиште.

Умањење пензија на Уставном суду

Удружење синдиката пензионера Србије предало је крајем новембра Уставном суду иницијативу за оцену уставности Закона о привременом утврђивању начина исплате пензија којим се све пензије веће од 25.000 динара умањују. Удружење сматра да то није у складу са Уставом Србије и опште прихваћеним правилима међународног права.

Ада: лекарски прегледи без надокнаде

Локална самоуправа средњобачке општине Ада и Дом здравља склопили су уговор да преузму трошкове прегледа пензионера. Они ће без надокнаде моћи да се прегледају код специјалисте за физикалну медицину и код специјалисте за плућне болести.

Куће за младе војвођанске парове

Покрајински завод за равноправност полова расписао је конкурс за доделу бесповратних средстава брачним паровима у Војводини за куповину сеоских кућа са окућницом, који је отворен до 15. јануара 2015. године. Покрајина ће у куповини куће учествовати са сумом до милион динара, а за ту намену до краја године опредељено је 40 милиона динара.

Суштина ове акције је оживљавање села, подмлађивање становништва и повећање natalитета у овим срединама. Један од услова за конкурсисање јесте да су супружници млађи од 40 година, затим да немају некретнину која се води на некога од њих, а у обзир долазе сва села осим приградских насеља. Услов је и да нису у сродству са продавцем непокретности, као и да бар један од супружника има запослење. Такође, треба да најмање пет година имају пријављено пребивалиште у Војводини.

Детаљније информације о условима конкурса могу се наћи на сајту Покрајинског завода за равноправност полова www.ravnopravnost.org.rs.

ПРВИ КОРАК У ОБРАЧУНУ – УТВРЂИВАЊЕ СВИХ ЗАРАДА ОСИГУРАНИКА

Одређивање висине пензије

Сваком будућем пензионеру једно од најважнијих питања је – колика ће му бити пензија. Такође, врло често и они који су решење о пензији већ добили нису увек сигурни да им је износ правилно одређен. Због тога, а и како би се разјасниле и неке друге, можда мање очигледне дилеме, покушаћемо да објаснимо на који начин је Закон о пензијском и инвалидском осигурању уредио начин одређивања висине пензије.

Ступањем на снагу важећег Закона о ПИО (2003. године), начин одређивања висине пензије је потпуно измењен у односу на раније прописе који су обрачун базирали на утврђивању пензијског основа према зарадама оствареним у десет најповољнијих узастопних година стажа. Наравно, и даље се износ пензије одређује на основу података регистрованих у матичној евиденцији, односно на основу навршеног пензијског стажа и остварених зарада, али се при одређивању висине пензије урачунава цело радни век.

Сабирање свих зарада

Први корак у обрачуну је утврђивање свих зарада које је осигураник остварио у току каријере, а затим се зарада остварена у свакој календарској години упоређује са просечном зарадом у Србији у тој години. Од почетка примене актуелног Закона, односно од 2003. године, у зараду се урачунавају сви остварени приходи за које су плаћени доприноси за ПИО. То значи да се осигураницима који су, на пример, уз радни однос обављали и самосталну делатност сабирају зараде остварене по оба основа. Делујућем износу остварене зараде са просечним износом добија се годишњи лични коефицијент. Уколико је остварена зарада већа од просечне, коефицијент је виши од 1, а уколико је мања онда је коефицијент нижи од 1. Законом је највиши годишњи лични коефицијент ограничен на 5 и то је један од начина којима је ограничена максимална висина пензије. Уколико у периоду до 1992. године није могуће утврдити остварену зараду осигураника у некој календарској години, та година се у обрачун узима као да је осигураник остварио зараду која одговара просечној заради, односно за ту годину се утврђује коефицијент 1. У 1993. години, због познате хиперинфлације, узима се у обзир само навршен стаж, а коефицијент се не утврђује, док је у периоду после 1993. године, ситуација нешто компликованија, али и неповољнија за оне пензионере којима подаци о заради нису утврђени. Уколико у некој години од 1994. до 1998. није могуће утврдити зараду, та година се урачунава као да је

пензионер навршио гарантован износ зараде, док се за период од 1. 1. 1999. до 31. 8. 2004. године урачунава износ најниже основице осигурања, односно износ најниже месечне основице доприноса, уколико подаци недостају за период након 1. септембра 2004.

Лични коефицијент

Након одређивања годишњих личних коефицијената за сваку годину стажа осигурања, израчунава се лични коефицијент и то тако што се збир свих годишњих личних коефицијената дели са укупним трајањем периода за које су они утврђени. Овај корак у рачунању висине пензије је веома значајан. Наиме, у случају да је осигураник навршио стаж краћи од 12 месеци у току једне календарске године, чини се да математичка формула има недостатак и да довођење зараде остварене у периоду краћем од 12 месеци у однос са просечном републичком зарадом за целу годину доводи у неповољан положај осигуранике. Међутим, управо чињеница да се збир годишњих личних коефицијената дели са укупним трајањем периода за које су ти коефицијенти утврђени, утиче на то да је законска формула за израчунавање висине пензије заправо потпуно правилна и правична. Пракса показује да зарада остварена у периоду краћем од 12 месеци у току једне године ипак може на различите начине да утиче на обрачун висине пензије. Најчешће су зараде у почетку године нешто ниже него крајем године, како због номиналног раста зарада, тако и због додатака на зараду који се најчешће исплаћују у другој половини године, као што су регрес, тринаеста плата и слично. Из тог разлога, могуће је да осигураник који је остварио зараду само у другој половини године буде у нешто повољнијој ситуацији него да је у тој истој години радио у првих шест месеци. Наравно, описана ситуација уопште не мора да важи за сваког осигураника и за сваког послодавца и зато се не може рећи да постоји опште правило.

Важно је нагласити да је лични коефицијент Законом ограничен на 3,8 и то је други начин ограничавања максималног износа пензије.

По одређивању личног коефицијента, који практично представља однос просечне зараде осигураника у току целог радног века и просечне зараде у Републици Србији у

Мирослав Мирић

истом периоду, преостаје још неколико релативно једноставних математичких радњи. Прво се лични коефицијент множи са укупним трајањем пензијског стажа, при чему се у обзир узима и утврђен посебан стаж (женама најчешће по основу рођења трећег детета, а мушкарцима по основу учешћа у оружаном акцијама). Такође, осигураницима женама се утврђен стаж увећава (у

2014. за 13 одсто, а следеће године за 12 одсто), док се корисницима инвалидске пензије стаж за обрачун висине пензије такође увећава по одређеној формули. Осим ових, постоје и неки други изузеци и посебни прописи за обрачун, али они читаоци који се за то посебно интересују свакако ће у законским прописима пронаћи све детаље које желе да сазнају, а који нису интересантни већини. Множењем личног коефицијента и стажа за обрачун, добија се лични бод који се затим множи општим бодом одређеним у складу са Законом и који је заједнички за све пензионере. Овом последњом математичком радњом, добија се износ пензије у динарима.

Последња година

У последње време у јавности је актуелно питање да ли је прихватљиво да година у којој се остварује право на пензију не буде узета у обзир при одређивању личног коефицијента, а што је један од предлога у циљу да се избегне доношење великог броја привремених решења. Пре свега, треба јасно рећи да овај предлог не подразумева да се не узимају у обзир ни стаж, ни зарада. Дакле, стаж би се и даље узимао у обзир као и до сада и имао би свој удео у обрачуну, док се само за период рада у години у којој се остварује право на пензију не би одређивао годишњи лични коефицијент. Имајући у виду да се врло често ради о периоду стажа који је навршен по основу коришћења накнаде за случај незапослености, или по основу својства осигураника по члану 15 Закона о ПИО, за који осигураници сами плаћају доприносе, као и да се ради о периоду краћем од 12 месеци, навршеном у потпуности, или претежно у првом делу календарске године, може се претпоставити да би оваква измена прописа за већину пензионера значила нешто виши износ на чеку, а истовремено и једну бригу мање и избегавање познатог питања – колика ће ми бити пензија када ми се замени привремено решење. **Мирослав Мирић**

У СУБОТИЦИ ОДРЖАНИ САВЕТОДАВНИ ДАНИ ИЗМЕЂУ СРБИЈЕ И МАЂАРСКЕ

Још ефикасније од 1. децембра

Суботица је 4. и 5. новембра била домаћин Дана разговора на којима су стручњаци из мађарског Националног завода за пензијско осигурање и нашег Републичког фонда за ПИО пружали правне савете осигураницима и лицима који су остварили неко право у две државе. На разговоре је дошло 16 грађана међу којима и двоје из Сексарда у Мађарској.

– Заиста смо се максимално потрудили да обавестимо суграђане и учинили смо све да створимо оптималне услове за рад. Кроз комуникацију са грађанима који су дошли у Филијалу на разговоре закључила сам и да су задовољни одговорима и учинком саветодаваца. Неки су на лицу места поднели и захтев за пензионисање – рекла је Снежана Марић, директорка Филијале РФ ПИО Суботица.

Мр Дамир Богдан, помоћник начелника Одељења за ПИО по међународним споразумима у Дирекцији ПФ ПИО у Новом Саду, и Јудит Солтец, начелница Одељења за исплату ИНО пензија у Дирекцији мађарског Националног завода у Будимпешти, који су учествовали и у претходним заједничким активностима ова два фонда, сагласили су се да је уочљив благи пораст интересовања грађана наше две земље за овакве разговоре. Јудит Солтец је нагласила да је веома задовољна сарадњом са колегама из РФ ПИО Србије, а похвалила је запослене у Филијали Суботица који су одлично организовали ове саветодавне дане. Изразила је, та-

Сарадња између фондова одлична, а ступањем на снагу новог Споразума о социјалном осигурању, процедуре за остваривање права из ПИО ће се убрзати

Матија Бојановић, Хелен Миндер и Срђан Калић

кође, очекивање да ће се овакви разговори одржати и наредне године, јер су корисни за грађане због ефикаснијег решавања њихових права из области ПИО, али и за запослене у институцијама социјалног осигурања наше две земље, пошто приликом ових сусрета разрешавају постојеће недоумице у примени прописа.

– Сарадња између наших фондова је иначе одлична, а путем електронске комуникације још је непосреднија и бржа у корист странака. Можда би саме процедуре за остваривање права из области ПИО у фондovima требало да се брже обављају, но, мислим да ће се, ступањем на снагу новог Споразума о социјалном осигурању између Србије и Мађарске, 1. децембра

ове године, оне убрзати – додао је Дамир Богдан.

Непосредни учесници у пружању правне помоћи осигураницима и корисницима права током ових дана разговора били су још и Срђан Калић, шеф Одсека у Одељењу за ПИО по међународним уговорима у Дирекцији ПФ ПИО у Новом Саду, Игор Башнец, виши стручни сарадник у овом одељењу, и Валерија Варга, преводилац за мађарски језик, запослена у Филијали РФ ПИО Суботица, с наше стране, и Миндер Хелен, самостални стручни сарадник – саветодавац, с мађарске стране.

Срђан Калић каже да су осигуранике и кориснике права који су дошли у зграду Филијале по савет највише интересовали услови за

стицање права на пензију, како у Мађарској, тако и у Србији, као и паралелна осигурања која су неки осигураници остварили истовремено у обе земље, рецимо, обављајући самосталну делатност у нашој земљи, и остварујући статус запосленог у Мађарској. Он сматра да разговоре треба наставити овим темпом, два пута годишње, и очекује већи број захтева у наредном периоду, јер долази време када ће у пензију ићи наши грађани који су деведесетих година одлазили да раде у Мађарску.

– Странке су одлазиле задовољне одговорима и информацијама јер смо их, рецимо, увидом у нашу базу података обавестили о стажу у Србији, шта је ажурирано, шта није, где имају проблем и шта је потребно да прибаве од докумената да би га решили – објаснио је Срђан Калић.

Матија Бојановић из Суботице за Саветодавне дане је сазнао из „Суботичких новина“. На разговор је дошао због стажа који је остварио од 2000. до 2005. године у месној индустрији у Бекешчаби и сазнао да треба да поднесе захтев за утврђивање стажа. Бојановић каже да је ова акција два фонда веома корисна и да ће своје позитивне утиске о томе пренети и пријатељима.

Стручњаци из пензијских фондова Мађарске и Србије нашли су времена да појасне и проуче неке одредбе новог Споразума који ступа на снагу од децембра, а продискутовали су и о новим међудржавним обрасцима који ће ускоро бити у примени.

Мирослав Мектеровић

Активности Тима за припрему дана разговора

У Дирекцији РФ ПИО у Београду одржан је састанак чланова Тима за припрему интернационалних дана разговора и других представника овог фонда и Завода за социјално осигурање. Подсетимо, у оквиру надлежности овог тима су активности везане за постицање договора са другим заинтересованим државама о одржавању дана разговора, затим припрема, организовање и спровођење

саветодавних дана, као и накнадне анализе и оцене резултата одржаних дана разговора.

На састанку су предочени статистички подаци и ефекти до сада одржаних дана разговора (посебно у 2014. години), а пажња је нарочито била посвећена проблемима који се јављају у вези са организовањем саветодавних дана, односно њиховом решавању. Чланови тима су предложили план активности за наредну

годину и изнели низ сугестија за боље функционисање ових сусрета. Најављено је да ће после разговора са Републиком Македонијом 18. и 19. новембра у Скопљу, узвратни разговори код нас бити организовани на пролеће следеће године. Најављен је и скори почетак примене споразума са Канадом (од 1. децембра), који је верификован и само се чекају обрасци, јер их канадска страна ради на три језика. **Р. М.**

На пролеће у Београду

Најчешћа питања односила су се на потврде стажа навршеног у Србији и на решења на која се дуго чека

У Скопљу су 18. и 19. новембра први пут одржани Међународни саветодавни дани између представника фондова за пензијско и инвалидско осигурање Србије и Македоније. Током ова два дана укупно 139 странака имало је прилику да потражи правну помоћ, савете и информације.

Наши представници били су правници који раде на остваривању права из ПИО из три филијале које имају највећи број странака са стажом оствареним у Македонији – из Филијале за град Београд, лесковачке и врањске филијале. Поред њих, додатна стручна помоћ био је и Жељко Симић, начелник Одељења за матичну евиденцију у оквиру Сектора за остваривање права из ПИО Дирекције у Београду.

– Међународни саветодавни дани одржани у Скопљу проте-

кли су успешно, странке су биле задовољне, и требало би да се ова пракса настави сваког новембра у Македонији, а на пролеће ће саветодавни дани са представницима македонског

– Једна од специфичних категорија била су војна лица, који су у одређеном периоду радили у војсци, за које су подаци преузети тек 2012. године по спајању са Фондом СОВО, а за које Мини-

нака са специфичном проблематиком биле су странке са стажом оствареним на подручју Косова и Метохије, за који су подаци недоступни – наводи Симић.

Према речима Жељка Симића, одређени број спорних случајева решен је на лицу места, односно ступањем у контакт са надлежним филијалама у Србији.

Паралелно са саветодавним данима одржан је и састанак представника српског Фонда ПИО и Завода за социјално осигурање са представницима македонског фонда у вези са Споразумом о електронској размени података у области ПИО. Један од представника РФ ПИО била је и Александра Банић, саветник директора Фонда.

– У питању су два акта, Споразум о електронској размени података у области пензијског и инвалидског осигурања, који представља правни оквир, и Технички протокол о размени података, који се односи на дефинисање начина спровођења. Састанак је протекао успешно и текстови оба акта су усаглашени, тако да се ускоро очекује и њихово потписивање, након чега ће ступити на снагу – каже Александра Банић.

Весна Кадиф

Српска делегација на данима разговора у Скопљу

фонда бити организовани у Србији. Најчешћа питања односила су се на потврде стажа навршеног у Србији и на решења на која се дуго чека, односно која нису донета у законском року – објашњава Жељко Симић.

Поред општих питања, ове саветодавне дане обележиле су три групе специфичних проблема због којих су странке долазиле.

старство одбране поседује податке само о времену проведеном у активној војној служби, али не и о висини зарада, па поступак прикупљања тих података дуже траје. Друга специфична група били су они који су радили код послодаваца чије је седиште било у једној држави, а пословна јединица у другој, па поступак такође дуже траје због прибављања документације. И трећа категорија стра-

У НОВОМ САДУ ОБЕЛЕЖЕН ДАН ПРВЕ БРИГАДЕ КОПНЕНЕ ВОЈСКЕ

Војска Србије – гарант мира и стабилности

Милош Вучевић, градоначелник Новог Сада, поводом обележавања дана Прве бригаде Копнене војске присуствовао је смотри јединица Прве бригаде у касарни Југовићево, јер је 9. новембар уједно и дан ослобођења Новог Сада у Првом светском рату. Он је на овој свечаности, којој су присуствовали и представници Министарства одбране и ВС, покрајинских и локалних власти, изјавио да је Војска Србије гарант слободе, мира и стабилности наше државе и народа.

Пред постројеним јединицама Прве бригаде рапорт је примио командант КОВ генерал-потпуковник Александар Живковић, а потом је госте поздравио командант Прве бригаде, бригадни генерал Стојан Батинић, док је начелник Генералштаба ВС, генерал Љубиша Диковић, послао телеграм-честитку.

Поводом обележавања 9. новембра, Прва бригада је, заједно са Градском управом Новог Сада, на Тргу слободе у центру Новог Сада организовала презентацију војне опреме и наоружања, која је изазвала велико интересовање грађана.

М. М.

У СУСПРЕТ 3. ДЕЦЕМБРУ, МЕЂУНАРОДНОМ ДАНУ ИНВАЛИДА

Закони добри, пракса заостаје

Системске промене захтевале и обимну законодавну активност која је обухватала и материју којом се регулишу положај и услови рада и живота инвалида

Заштита права и здравствена заштита инвалида не би требало да се помињу само поводом обележавања њиховог дана, већ би то морала да буде континуирана брига током целе године, каже за наш лист Божидар Цекић, председник Савеза инвалида рада Србије, члан Савета Владе за особе са инвалидитетом и члан Већа самосталних синдиката Србије.

– Системске промене захтевале су и обимну законодавну активност која је обухватала и материју којом се регулишу положај и услови рада и живота инвалида. Није, дакле, проблем ни у прописима, последњих година донето је више закона који посредно или непосредно утичу на живот и рад инвалида, али је проблем што се они не спроводе доследно у пракси. Веома је важно и правовремено и тачно информисање оних на које се ти прописи односе: да на време и потпуно буду обавештени о својим правима. Зато ми стално радимо на информисању чланова, тако да је и ове године одржано више трибина, округлих столова и радионица, културно-музичких манифестација и спортских такмичења широм Србије: у Зајечару, Параћину, Бољевцу, Мајданпеку, Неготину, Алексинцу, Крагујевцу, Аранђеловцу, Књажевцу и Сопоту. Желим посебно да поменем СИР Војводине који је поред изузетне активности показао и велику ажурност на информисању чланова о правима и могућностима које имају – наглашава наш саговорник.

Основни задатак СИР је да током целе године настоји да на све начине помогне својим члановима и обавести их о правима и могућностима које им се пружају.

– Заштита права и здравствена заштита инвалида рада и особа са инвалидитетом не сме се помињати само поводом обележавања њиховог дана, већ је то посао који се обавља непрекидно и ми као организација то и настојимо да радимо. Савез инвалида рада Србије окупља око 390.000 чланова међу којима има и кори-

сника пензија и инвалида рада са преосталом радном способношћу који и даље раде. Морам да нагласим да они нису у тој категорији својом вољом или кривицом, да велика већина, више од 90 одсто инвалида рада свакодневно користе и по неколико врста лекова које често немају чиме да плате јер су им пензије минимал-

Божидар Цекић

не. Међу инвалидима рада је велики број оних који имају телесно оштећење за шта примају минималне накнаде. Сви они који се повреде на раду, наиме, имају само неки проценат телесног оштећења и немају никакву могућност за пензионисање. С друге стране, сви знамо у каквим су условима наше фирме радиле, односно пропадале последњих година и колико је било технолошког вишка међу радницима. Неписано је правило да у таквим околностима из фирме прво оду такви радници, а када треба да се врате, или се врате последњи или се уопште не врате. И ова категорија треба да буде обухваћена законским прописима о рехабилитацији и запошљавању особа са инва-

литетом, поготово они инвалиди рада који се налазе на евиденцији Националне службе за запошљавање. Они су остајали без посла приликом стечајних поступака, а међу њима има врских стручњака. Мора се рећи и то да међу инвалидима рада има релативно младих људи који за кратко време које су провели на послу пре него што су се повредили нису успели да реше своје стамбено питање, имају децу која су још у основној школи... Нема прецизне евиденције јер је до података тешко доћи, али према расположивим информацијама до сада је релативно мали број њих успео да се запосли. Јер, какав год закон био и колико год био добро написан, незаобилазна је чињеница да ће сваки послодавац, који наравно може да бира кога ће да запосли, радије примити здравог радника него особу са инвалидитетом. Поготово када је велики број незапослених и када стално на тржиште рада пристижу нове генерације младих, образованих људи у потрази за послом, па су они који га нуде у ситуацији да бирају кога ће да приме – истакао је Божидар Цекић, председник СИР Србије.

Питање финансирања је као и увек вечита тема и не може се заобићи ни у једном разговору:

– С обзиром на најављене реформе за које смо свесни да су неопходне у постојећим околностима, морам и овог пута да подсетим да је финансирање СИР претрпело значајне промене. Уместо буџетског, уведено је финансирање на основу прихваћених пројеката уз обавезу организација да на време извештавају и достављају пратећу финансијску документацију којом се правдају добијена средства. Неажурност у извршавању ових обавеза и непоштовање рокова представљају велики проблем па се и овако обраћам нашим организацијама да, у сопственом интересу и у интересу СИР, више пажње посвете ажурности по овим питањима и благовремено достављају финансијску документацију – закључио је Божидар Цекић. **Весна Анастасијевић**

Сертификати персоналним асистентима

У завршном делу пројекта „Обука за особе које се ангажују као персонални асистенти по акредитованом програму“, Центар за самостални живот особа са инвалидитетом из Сомбора недавно је организовао пригодну свечаност на којој су успешним кандидатима уручени сертификати о завршеној обуци за персоналне асистенте.

Сертификате је уручио Драган Ненадов,

члан Градског већа за омладину и спорт града Сомбора, а свечаности су присуствовали представници локалне самоуправе, Центра за социјални рад, као и корисници услуге персоналне асистенције.

Обуку за персоналне асистенте подржао је град Сомбор и Центар за самостални живот особа са инвалидитетом Србије, а похађали су је кандидати који су прошли профе-

сионалну селекцију и психолошку процену стручног тима Филијале НСЗ у Сомбору.

Обука незапослених особа за обављање послова персоналног асистента у складу је са Правилником о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите Министарства за рад, запошљавање, борацка и социјална питања.

Д. Кораћ

ОКО 500 ИНВАЛИДА РАДА И ПЕНЗИОНЕРА ИЗ ТРИ ДРЖАВЕ
ОКУПИЛО СЕ У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ

Обележен Дан ослобођења града

Интернационално дружење и размена искустава у Сремској Митровици

Поводом обележавања Дана ослобођења града и осталих новембарских свечаности, Градско удружење инвалида рада и пензионера „Сирмијум“ из Сремске Митровице организовало је 19. новембра дружење за колеге и пријатеље из братских пензионерских организација.

На ово традиционално окупљање дошли су гости из Србије, Хрватске и Републике Српске. Према речима Мирољуба Бањанина, председника Удружења „Сирмијум“, који је уз помоћ чланова, волонтера из митровачке организације успешно угостио око 500 сениора из Вуковара, Борова, Боботе, Мар-

кушице, Бршадина, Вере, Бановаца, Острова, Бијељине, Угљевика, Дворова, Модриче, Старе Пазове, Инђије, Сремских Карловаца, Шида, Моровића, Ердевика, Руме, Жабља, Бање Ковиљаче, Шапца, Богатића и Лознице, круг учесника ових сусрета је сваке године све шири.

На манифестацији су били и Стана Свиларов, председница СИР Војводине, Станко Нимчевић, недавно изабрани потпредседник СИР Србије, Зоран Бережни, директор Филијале РФ ПИО Сремска Митровица, и Жељко Новаковић, начелник у Градској управи Сремске Митровице.

Поздрављајући присутне приликом свечаног отварања манифестације, Стана Свиларов је нагласила да је ово интернационално дружење инвалида рада и пензионера програмска активност коју је делимично финансирао и Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Станко Нимчевић је, уз похвале домаћинима за успешну организацију овог међународног скупа, позвао окупљене сениоре да и следеће године дођу на ову манифестацију.

Након доделе признања и захвалница представницима организација пензионера који су се одазвали позиву домаћина, до вечерњих сати трајало је дружење и размена искустава у раду, уз пригодан културно-уметнички програм, музику, песму и игру и богату трпезу. Бањанин је, видно расположен, додао да је након дружења која су у ранијем периоду организовали митровачки инвалиди рада склопљено и двадесетак бракова међу члановима организације.

Мирослав Мектеровић

ОБЕЛЕЖЕНА НЕДЕЉА ЖЕНА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Нови Сад пример добре праксе

Савез организација за заштиту права и подршку женама са инвалидитетом, „Мрежа Из круга – Србија“, установио је обележавање Недеље жена са инвалидитетом, што је ове године почетком новембра уприличено у Београду, Нишу, Крагујевцу и Новом Саду.

Организација „Из круга – Војводина“ обележила је Недељу жена са инвалидитетом у Новом Саду уличном акцијом и јавном трибином.

Улична акција је одржана на Тргу слободе у Новом Саду, а активисткиње ове организације делиле су суграђанима информативне летке и привеске и анкетирале пролазнике о њиховим ставовима о правима жена са инвалидитетом.

Акцију су подржали Канцела-

Са трибине посвећене промовисању права на живот без насиља

рија за особе са инвалидитетом града Новог Сада, Завод за равноправност полова АП Војводине, Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и рав-

ноправност полова, Центар за родне студије и Универзитет у Новом Саду.

На јавној трибини „Сервиси подршке женама са инвали-

дитетом са искуством насиља“ учествовале су Љупка Мандић, шефица Канцеларије за особе са инвалидитетом града Новог Сада, Лепојка Чаревић Митановски, председница „Мреже Из круга – Србија“, као и Ивана Николић, „Из круга – Војводина“.

На трибини је истакнуто да су жене са инвалидитетом у Србији вишеструко дискриминисана група, и да је потребно промовисање права на живот без насиља и подршка оснаживању ових жена. Нови Сад је, речено је, пример добре праксе када је у питању развијање институционалних механизма за унапређење положаја особа са инвалидитетом. Град, између осталог, финансира Сигурну женску кућу и Саветовалиште за брак и породицу.

Д. Корач

КОРИСНИЦИ ПЕНЗИЈА БОРАВИЛИ У БАЊАМА О ТРОШКУ ФОНДА ПИО

Осам хиљада пензионера било бесплатно у бањама

За рехабилитацију корисника пензија у бањама и рехабилитационим центрима Србије о трошку Фонда ПИО, као што је већ познато, ове године је издвојено 339,6 милиона динара. На основу расположивих средстава у бањама и РХ центрима бесплатно ће моћи да борави више од 10.500 старосних, породичних и инвалидских пензионера свих категорија, чија примања не прелазе 24.170 динара.

Највише пензионера, сразмерно њиховом броју по општинама на подручју филијала, у бање бесплатно оде из београдске филијале, њих 2.919, скоро исто као из целе Војводине. Највећи број корисника најбројније филијале на рехабилитацију је упућено у Бању Ковиљачу – 793 београдска пензионера, као и у Врњачку Бању, где на 10 дана иде 585 корисника из Београда.

Једна од београдских пензионерки која је преко Фонда боравила у Врњачкој Бањи је госпођа Загорка Илић (71). Она је на рехабилитацији била од 28. јуна до 7. јула и каже да је задовољна.

– Носим позитивне утиске, све је било добро и немам замерки. Све је ишло по плану и на крају су ми рефундирани трошкови превоза. Преко Фонда ПИО сам бесплатно у бању ишла и 2008. године. Тада је у питању био Златибор и била сам заиста одушевљена. То је лепа успомена коју ћу увек памтити, али сам и ове године била стварно презадовољна – прича нам госпођа Загорка.

У Бањи Ковиљачи, најпосећенијој када су београдски пензионери у питању, 10 дана септембра је провела Олга Петровић (61) која је, како каже, одушевљена комплетном услугом.

– Боравила сам у многим бањама о свом трошку током претходних година, али у

рехабилитацију искористило је нешто мање од 8.000 корисника, за шта је утрошено око 70 одсто издвојених средстава. Преосталих 86 милиона динара биће искоришћено за бањски смештај и трошкове превоза још око три хиљаде корисника који још нису искористили своје право из било ког разлога:

**Утрошено
око 70 одсто
од
опредељених
339,6 милиона
динара
за друштвени
стандард,
новца
има за
још око
3.000
корисника**

Бања Ковиљача

Бањи Ковиљачи сам сада била први пут. Не могу описати колико сам одушевљена, просто не знам да ли су љубазнији били доктори, терапеути, собарице или остало особље. Пре неколико година сам, такође преко Фонда ПИО, била у Ивањици, и уопште нисам била задовољна ни услугом, ни љубазношћу, али је зато овогодишње искуство са Бањом Ковиљачом најбоље до сада у сваком погледу – каже за „Глас осигураника“ госпођа Олга.

Према до сада расположивим подацима, до 31. октобра право на бесплатну ре-

неки су морали да помере термин јер су у моменту када је требало да оду у бању били спречени (болешћу или неком обавезом), док други још нису добили позив из бање да дођу. У сваком случају, право које су ове године стекли на десетодневну рехабилитацију у некој од српских бања не може да им „пропадне“. Уколико из било ког објективног разлога не оду до краја године моћи ће то да учине следеће године тако да нико неће остати ускраћен за рехабилитацију о трошку Фонда на коју је на овогодишњем конкурс стекао право.

В. Кадиф

ИЗВРШНИ ОДБОР САВЕЗА ПЕНЗИОНЕРА ВОЈВОДИНЕ

Припрема за скупштину у децембру

На недавно одржаној седници Савеза пензионера Војводине чланови Извршног одбора информисани су о спровођењу рехабилитације корисника пензија у бањама Србије у 2014. години о трошку Фонда ПИО.

Наглашено је да се и ове године води рачуна о равномерној заступљености старосних, инвалидских и породичних

пензионера, а од 2.828 корисника пензије из Војводине којима је одобрена рехабилитација, 2.353 је то право искористило до 31. октобра 2014. године.

На седници је прихваћен Извештај о остварењу Финансијског плана СПВ за 2014. годину, као и Одлука о привременом финансирању Савеза за први квартал 2015. године.

Извршни одбор је подржао иницијативу за покретање поступка за оцену уставности и законитости Закона о привременом уређивању начина исплате пензија, коју је Савез поднео Уставном суду Републике Србије.

Скупштина Савеза пензионера Војводине одржаће се 11. и 12. децембра у Врднику.

Д. Кораћ

Рођени смо са истим правима

У Црвеном крсту Србије 13. новембра одржан је скуп „Унапређење људских права старијих особа у Републици Србији“. Скуп је организовао Црвени крст Србије у партнерству са хуманитарном организацијом HelpAge International из Велике Британије, а у оквиру пројекта посвећеног побољшању доступности људских права за старије у Србији, који подржава Европска унија.

Циљ састанка је био да се означе ресурси и створи јасна слика о томе шта је до сада Србија урадила на пољу заштите људских права старијих и које кораке је потребно предузети да би се унапредио положај старијих. Скупу су присуствовали заменица заштитника грађана, Владана Јовић, Слађана Ђорђевић из Канцеларије за људска и мањинска права, Невена Петрушић, повереница за заштиту равноправности, Мирјана Докмановић из Тима за спровођење антидискриминаторних политика у Републици Србији, Катарина Боричић из Института за јавно здравље Србије, Радмила Урошевић, координаторка Волонтерског сервиса београдске општине Звездара, представник HelpAge International-а и други.

О приступу заснованом на људским правима говорила је

Наташа Тодоровић из Црвеног крста Србије, а Радмила Урошевић је представила социјалну политику општине Звездара која је истакнута као добар пример бриге о старима.

Демографско старење свуда у свету повећава ризик од дискриминације на основу година, насиља над старијима и угрожавања људских права.

Наглашено је да старији му-

људским правима не покривају у довољној мери специфичне ситуације старијих особа у оквиру њихове породице, заједнице у којој живе и институција којима се обраћају за услуге и помоћ и где такође може доћи до кршења њихових права, дискриминације и насиља.

Последњих дана сведоци смо насилничког понашања тинејџера према старијима усред дана, чак и на јавном месту, и сви се слажу да по том питању треба хитно нешто предузети. Поштовање људских права старијих представља добробит за друштво у целини. Старије особе дају кључни допринос сваком друштву кроз своје искуство, знање и мудрост. Боља заштита права старијих људи омогућиће друштву да боље искористи њихов потенцијал.

Закључено је да је старијима потребно и у пракси обезбедити право на сигурност и минимум прихода, право на располагање имовином, на информисање и приступ правосудном систему, право на рад и целоживотно учење, право на здравље, дакле све оно што им припада на основу закона и других конвенција, али што им је у стварном животу често недоступно.

Р. М.

На скупу је упозорено на алармантну слику кршења људских права најстарије популације у свакодневном животу. Број старијих особа широм света расте великом брзином и процена је да ће старијих од 80 година до 2050. године бити 395 милиона.

шкарци и жене имају иста права као и сви остали. Сви смо рођени са истим правима и то се не мења како старимо. Упркос томе, права старијих особа су највећим делом невидљива са становишта међународног права. Постојеће конвенције Уједињених нација о

СВРЉИГ

Храна и помоћ за најсиромашније

Општина Сврљиг спада у ред најсиромашнијих и најстаријих у Србији. У овом месту већина житеља преживљава, а најсиромашнији добијају топле оброке у кухињи Црвеног крста, прехранебно-хигијенске пакете и новчану помоћ овдашњег Центра за социјални рад.

Кухиња ЦК Сврљиг ради пуним капацитетом и дневно се спрема 500 оброка. Корисници су лица у статусу социјалне помоћи, са најнижом пензијом, особе са инвалидитетом, самохрани родитељи. Средства за рад сврљичке кухиње у роби и намирницама обезбедио је ЦК Србије са донаторима. Ипак, без помоћи локалне самоуправе кухиња не би могла да ради, јер се из општинског буџета финансира припрема и дистрибуција топлих оброка.

Хране има довољно и за првих шест месеци наредне године а очекује се и даља подршка локалне самоуправе. Међутим, проблем представља подела оброка. Разуђеност општине и удаљеност

корисника и до 20 километара довела је до тога да се у селима уместо тоглог оброка деле пакети хране. Ове године ЦК Сврљиг добио је 900 прехранебених породичних пакета и они се деле према критеријумима и списковима који стижу из месних заједница.

Више од хиљаду породица сврљичке општине користи социјалну помоћ, а око 3.600 становника општине (од укупно 14.225) у неком је статусу сиромаштва.

С. Ђорђевић

НОВИ КОРАЦИ КА ФОРМИРАЊУ ДНЕВНОГ ЦЕНТРА ЗА ДЕМЕНТНЕ

Заједничким снагама ка реализацији

Округли сто на тему „Којим потенцијалним ресурсима располажу пружаоци услуга у Дневним центрима/ клубовима за старије у Београду“ одржан је 26. новембра као део активности у оквиру пројекта „Не заборавимо ми оне који заборављају“. Пројекат реализије удружење Амита – снага пријатељства, под покровитељством Траг фондације, а уз финансијску подршку USAID-а. Циљ овог пројекта је да се скрене пажња на неопходност успостављања отворених облика заштите за старе дементне особе, односно заговарање да се оформи Дневни центар за старије особе са деменцијом у Београду.

Поред Надежде Сатарић, председнице Управног одбора удружења Амита, округлом столу су присуствовали представници оних који пружају ове услуге из јавног, цивилног и приватног сектора, као будући потенцијални реализатори новог сервиса Дневног центра за дементне – представници Геронтолошког центра Београд, првог приватног Дневног боравка за стара лица „Наше треће доба“ из Београда, Волонтерског сервиса Звездара, ХХУ „Хлеб живота“, удружења „Окриље“, Савеза пензионера Србије и Траг фондације. Окупљени су разговарали о ресурсима којима располажу, а који могу помоћи развоју

Дневног центра за дементне, о искуствима рада и бриге о старијим дементним особама, потенцијалним просторним и техничким решењима, као и о начинима финансирања. Сви учесници су исказали спремност на са-

нео иницијативу за успостављање сервиса Дневног центра за старије особе са деменцијом у Београду Градској управи Београда – Секретаријату за социјалну заштиту, а иницијативу је подржало 14 организација

Учесници
Округлог стола

радњу и јавно партнерство у реализацији овог сервиса. Закључци и предлози донети на округлом столу биће прослеђени градском Секретаријату за социјалну заштиту као помоћ у остварењу овог пројекта.

Поводом 1. октобра, Међународног дана старијих особа, Амита је и званично под-

цивилног друштва које раде са старијима у Београду. Наредни корак би требало да буде тестирање ове услуге кроз пилот пројекат током 2015. године, а затим њено званично увођење у Одлуку о правима и услугама социјалне заштите.

В. Кадић

СВЕЧАНА СЕДНИЦА СКУПШТИНЕ ОПШТИНСКОГ УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА РУМА

Пензионери организовали јавне радове

Општинско удружење пензионера Рума одржало је крајем октобра свечану седницу Скупштине поводом дана Удружења, који прослављају од 1986. године када су се уселили у своје просторије у центру Руме. Свечаној седници је присуствовало око 70 чланова Скупштине и скупштинских радних тела, а међу гостима су били и Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине, и бројни представници локалне самоуправе на челу са Васевом Крумом, помоћником председника општине.

Петар Бабић, председник удружења, захваливши на досадашњој помоћи из СПВ и из локалне самоуправе, истакао је да њихова организација дели судбину друштва у целини, и да иако имају потешкоћа у раду (око грејања просторија) ипак остварују позитивне резултате у пословању. Једно су од ређих удружења које је својим члановима

Петар Бабић (стоји)
обраћа се присутнима

до краја октобра испоручило све уговорене количине огрева. Локална самоуправа им је кроз јавне радове одобрила пројекат помоћи болесним и немоћним старијим људима у Руми, у коме, осим девет новозапослених геронтодомаћица, четири неговатељице и

једног координатора, волонтерски учествују и пензионери чланови Удружења.

Милан Ненадић је на крају похвалио дугогодишњу плодну сарадњу ОУП Рума са локалном самоуправом и позвао их да тако наставе и у наредној години.

М. Мектеровић

Осипа се чланство

Социјални програм и технолошки вишак у „Првој петолетки“ били су основни разлози напуштања радних места великог броја инвалида рада у овом колективу. Више од 200 тих људи било је учлањено у Општинску организацију инвалида рада, да би се тај број данас свео на 30 који уредно плаћају чланарину.

– Нажалост, суочили смо се са великим и озбиљним проблемима што се тиче даљег опстанка наше организације. У Извршном одбору нас је пет активних чланова, просторија у којој се окупљамо и договарамо прокишњава, немамо ни телефон а камоли компјутер – жали се Велимир Симић, председник ОО инвалида рада у Трстенику.

Недавно је, ипак, МЗ Трстеник уважила њихов захтев и доделила им 30.000 динара да плате струју и реконструишу просторију, тако да би ускоро овај проблем требало да буде решен. Помогла им је прошле године и општина, али сада су услови за

Велимир Симић (председник) и Петар Мајић (секретар ОО инвалида рада)

добивање тих средстава много тежи, треба доставити план рада и пројекат, а чланови су нажалост активни само на папиру. Зато је на састанку ИО договорено да се на основу предложених мера и кандидата одржи скупштина, изабере ново руководство, управни и надзорни одбор, па онда да се види како даље.

– Раније смо се чешће дружили са инвалидима других организација, набављали смо и намирнице за чланове, штитили њихова права у предузећима и установама где су радили, а били су оштећени. Сада тога нема а проблема је напретек, многим инвалидима рада нису исплаћене разлике које је требало да примају на другом радном месту. Опседали су нас људи и тражили заштиту тих права, тачније исплату заосталих разлика. Разговарали смо са надлежнима у Фонду ПИО, али закључак је да оштећења није било, па смо одустали

од даљих поступака. Већи део тих људи данас прима половину инвалидске пензије до испуњења услова за старосну пензију, неки нажалост нису живи. Видећемо после скупштине како даље и да ли има смисла чекаати боља времена – каже Велимир Симић, председник ОО инвалида рада у Трстенику.

Драган Ивановић

КРАЈИНСКИ ПЧЕЛАРИ ПОСЕТИЛИ КОЛЕГЕ У АУСТРИЈИ

Уговорена сарадња

У оквиру реализације пројекта „Дунавска кућа меда“ пчелари из Неготина, Кладова, Кривеља и Зајечара, заједно са представницима Савеза пчеларских организација Србије били су крајем новембра у студијској посети пчеларима Аустрије и Савезу пчелара Аустрије.

Четрдесетак пчелара из Србије упознало се са начином организовања савремене пчеларске производње. Српска делегација посетила је и пчеларске школе на породичној фарми Пчеларство УРС, приватну школу пчеларства у Грацу у Горњој Аустрији и државну школу у којој се образују пчелари из целе Аустрије. Врхунски аустријски стручњаци, Јозеф Улц и Јасмин Цвинц су пчеларима из Тимочке крајине говорили о техникама пчеларења, организацији, законској регулативи, образовању пчелара и маркетингу, као неопходним условима за успешно пчеларење. Била је то прилика да се размене искуства и уговори будућа сарадња пчеларских савеза Србије и Аустрије.

Реализација Пројекта „Дунавска кућа меда“ вредног више од 200.000 евра почела је септембра 2013. године уз финансијску помоћ Европске уније и Аустријске развојне агенције АДА.

Ј. Станојевић

ЗРЕЊАНИН – ИЗБОРНА СКУПШТИНА НЕЗАВИСНОГ УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА ЈАВНИХ СЛУЖБИ СРБИЈЕ

Поново исти председник

Градски одбор Независног удружења пензионера јавних служби Србије (НУПЈСС) у Зрењанину одржао је 31. октобра редовну изборну Скупштину. Седници Скупштине присуствовало је око 100 делегата и гостију. Осим представника из свих зрењанинских месних организација, на Скупштини је био и Радослав Златић, председник Општинске организације НУПЈСС Житиште, а као гост и Ранко Хрњез, председник Независног синдиката јавних служби Војводине и потпредседник републичке организације овог синдиката.

За председника Градског одбора НУПЈСС поново је изабран досадашњи председник Јеленко Крајован, који је два дана раније поново изабран и за председника Републичког одбора НУПЈСС. Нови потпредседници ГО су Слободан Тодоров (који је и председник Покрајинског одбора) и Јожи Тот, а секретар је Хајналка Тодоров, док су за чланове председништва изабрани:

Јеленко Крајован

Милена Драгојлов, Весна Пиварски, Верица Радаковић, Стева Лучић и Никола Ружић. Нови председник Скупштине је Стева Лучић, а изабрана су и три члана Надзорног органа.

На Скупштини су усвојени Извештај о раду и Извештај Надзорног органа за 2014. годину, као и Предлог програма рада за 2015. годину.

М. М.

МИЛОВАН МИЛУТИНОВИЋ „УЖИЧКИ СУПЕРМЕН”

Остварени сан

Први ужички Гинисов рекордер Милован Милутиновић, звани Супермен, препешачио је 2.500 километара од свог града до британске престонице. Тако је успео да оствари животни сан: да пређе пешице ову раздаљину и постане Гинисов рекордер у трчању са теретом од 45 килограма на 100 метара за само 25,19 секунди.

– Не постоји срећнији човек од мене. Успео сам пешке да дођем до Лондона и пред Гинисовом комисијом на лондонском стадиону „Линфорд Кристи” постанем и званично рекордер за Гинисову књигу. Истог дана покушао сам да се упишем у Гиниса и у другој дисциплини и са 205 килограма терета пређем 100 метара за 1,34 минута, али ми тај рекорд није признат, ипак мој сан је остварен – поносан је Милован Милутиновић који је био гост на овогодишњој Олимпијади трећег доба у Врњачкој Бањи и том приликом о свом путовању говорио за наш лист.

Милутиновић је на пут за Лондон кренуо са шајкачом на глави, а за сто дана, колико му је

требало да пешке стигне до Лондона, смршао је 12 килограма, сусрео са са разним потешкоћама на путу, на који је кренуо без знања енглеског и било ког другог страног језика и са само 40.000 динара у џепу које је понео од куће, јер се испоставило да су сва обећања о донацијама пала у воду када је дошао тренутак да се крене.

– Свеједно сам успео у свом науму, људи добре воље су на испраћају сакупили још 77.000 динара, није било лако али остварио сам оно што сам јако желео. Такав подухват не бих ипак могао још једном да поновим, пошто не бих могао психички да пролазим још једном кроз све то – искрен је Милован.

Ужички Супермен после овог несвакидашњег успеха у 64. години планира да и даље буде промотер здравог живота и узор младим генерацијама. Објавио је и књигу „Преко седам држава и гора са Богом и амајлијом за Гиниса пешке 2.500 километара од Ужица до Лондона” у којој говори о свом јединственом искуству.

На Олимпијади у Врњачкој Бањи Милован Милутиновић прима „хвалодар”
В. А.

ИНФОРМАТИЧКА ОБУКА У ПОЖАРЕВАЧКОЈ БИБЛИОТЕЦИ

Упознавање са светом рачунара по други пут

Народна библиотека „Илија М. Петровић” у Пожаревцу организује по други пут бесплатну обуку „Упознајте се са виртуелним светом рачунара – информатичко описмењавање”, намењену пензионерима и незапосленима.

– За старија лица интернет може да буде одличан извор информација о дешавањима у свету, као и да пружи подстицај да остану активни део своје заједнице. Старији грађани који нису имали прилику да се у свом редовном школовању или радном веку обучавају за рад на компјутеру, сада имају прилику за то. Наша намера је да старијим и незапосленим суграђанима омогућимо да буду укорак са временом и научимо их новом виду комуникације. Обука је прилагођена апсолутним почетницима који желе да науче основе рада на рачунару, како би себи олакшали коришћење рачунара и неких његових основних функција, као што је чување података било на рачунару или на неком од многобројних преносивих

Акредитација Народне библиотеке Србије

Народна библиотека у Пожаревцу је за пројекат „Упознајте се са виртуелним светом рачунара – информатичко описмењавање” добила од Народне библиотеке Србије акредитацију програма сталног стручног усавршавања за 2014. годину. Ова акредитација подразумева да се програм који је осмислила пожаревачка библиотека пренесе библиотекама, како би они сличан или исти програм могли да спроведу и у својим градовима.

уређаја, затим слање мејлова и претраживање интернета, као и коришћење неких од бесплатних услуга које се могу пронаћи на интернету, попут друштвених мрежа (facebook, twitter...), преузимања музике, гледања филмова, пребацивања фотографија са фотоапарата и телефона на компјутер итд. – кажу у библиотеци „Илија М. Петровић” у Пожаревцу.

Прву обуку, која је трајала од 30. септембра прошле до 21. марта ове године, прошло је укупно 72 полазника. Нова обука је почела 15. септембра и до сада има 66 пријављених. Обука се одржава понедељком, средом и петком од 10 до 11 часова, а воде је библиотекарке Рената Минић и Татјана Јовановић Негоицић.

Удружење пензионера града Пожаревца се као и прошле године одазвало позиву пожаревачке библиотеке, тако да се и овог пута, како кажу у Удружењу, наставља изврсна сарадња.

В. Кадиф

БЛАЦЕ

Седма златна свадба

Настављајући традицију, и ове јесени Културни центар „Драинац“ и општина Блаце организовали су „Златну свадбу“, седму по реду. Овога пута окупили су се брачни парови који су давне 1964. године одлучили да отпочну заједнички живот

Пре пола века у овој топлој општини брачну заједницу је засновало 112 парова. Нажалост, данас је, не само у овој средини, све мање бракова, тако да се овај број у садашње време може само сањати.

Од укупног броја склопљених бракова 1964. године, 49 парова очувало је брачну заједницу до данас и оба супружника су жива.

Међутим, због низа околности на овогодишњу прославу пристигла су само 32 пара. Дружећи се на овом јединственом

скупу, они су се присетили првих брачних дана, нашалили се и испричали своје животне путеве. Сви су за собом оставили бројна поколења.

Са овог скупа послате су бројне поруке о слози и умећу суживота, а младима су посебно по-

ручили – да се не устежу већ да започну заједнички живот.

Златна бљачка свадба за оне који су се узели пре пола века завршена је по традицији свечаним ручком који су приредили организатори.

Ж. Димкић

САВЕЗ ГЛУВИХ И НАГЛУВИХ СРБИЈЕ ОБЕЛЕЖИО ВРЕДАН ЈУБИЛЕЈ

Наших 70 година

Свечаном академијом, уручивањем признања, уз пригодан културно-уметнички програм, Савез глувих и наглувих Србије (СГНС) 4. новембра је обележио вредан јубилеј – седамдесет година постојања. Уместо реферата о јубилеју, приказан је документарни филм под називом „Седамдесет година за добро глувог човека 1944–2014“ у коме може да се прати настанак, развој, делатност и рад Савеза глувих и наглувих Србије у протеклих седам деценија.

Поводом јубилеја, Повеља почасног члана СГНС уручена је потпредседници Савеза глувих и наглувих Србије и секретару МО глувих

Радоје Кујовић (секретар СГНС) са добитницама Повеље

и наглувих Шумадијског округа Крагујевац, Сузани Маслаћ Матовић, и Милораду Мрвићу, дугогодишњем директору школе за глуву и наглуву децу из Суботице. Плакета СГНС уручена је и Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, док су остала признања уручена великом броју јавних установа, предузећа, школама за глуву и наглуву децу, организацијама, удружењима, друштвима и појединцима.

„Седам деценија Савеза глувих и наглувих Србије“, назив је монографије аутора мр Васа Обрадовића, стручног сарадника СГНС, у којој је приказан део активности у последњих десет година (будући да је и поводом 60 година СГНС штампана монографија) како би се чланство, као и шира јавност боље упознали са радом и животом глувих и наглувих у Србији. Један од рецензена монографије Милосав Јовановић, председник СГНС, у уводном делу написао је, између осталог:

„Иза нас је 70 година рада за добро глувог човека, и доста добрих резултата који су остварени у сарадњи са локалним организацијама. Свиме што смо постигли ми се поносимо, и све то нам даје снагу да наставимо истим путем у циљу даље афирмације глувих и наглувих лица“.

Сл. Костантиновић

СТРЕСНИ ИЗАЗОВИ НА ЖИВОТНОЈ ПРЕКРЕТНИЦИ

Незнанац у кући

„Побогу, колико вас то има?“ Личи на виц, али ово антологијско питање и данас често цитирано у пријатељском кругу, аутентично је. Упутила га је својевремено жена на ивици нервног слома мужу, новопеченом пензионеру.

Куд год би се динула по кући, на терену којим је до тада суверено владала, налетала би на њега, „Ја на терасу, он на тераси, ја у кухињу, он у кухињи, ја у собу, он у соби...“, присећа се она кроз смех првих пензионерских дана свог супруга, када је мислила да ће да експлодира од напетости и несналажења у измењеном дневном распореду, са мужем који не зна шта ће са собом и нон-стоп је ту негде.

Ако је наведени пример слика опште познате ситуације која пре или касније сачека

том су све на сличан начин говориле како се осећају: „Доводи ме до лудила“, „Дође ми да вриштим“, „Стално се спотичем о њега“...

Др Џонсон је први медицински дефинисао ову појаву као синдром, али за опсежнији истраживачки приступ заслужан је његов јапански колега др Нобуо Курокава из Јапанског друштва за психосоматску медицину.

Искуство говори, а сада је и научно истражено и потврђено, да од мужевљевог одласка у пензију здравствене последице трпи – жена

брачне партнере, при чему се у причама подумува анегдотски призвук, онда ће свакако бити занимљиво чути шта каже наука.

Званична медицина женску реакцију и њено свеукупно психичко стање узима за озбиљно и подводи под озбиљну дијагнозу чији назив све говори. У питању је „синдром пензионисаног мужа“!

На проблем је први указао, још пре тридесет година, амерички лекар Чарлс Клифорд Џонсон и у чланку за стручни медицински часопис „Вестерн џурнал“ изложио како је код својих пацијенткиња у доби од 50 до 65 година уочио симптоме у директној вези са мужевљевим пензионисањем.

Били су то типични знаци појачаног стреса, главобоља, депресија, узнемиреност, тремор, несаница, повишени притисак, а при

Он је 1991. објавио рад не само о томе како на жену утиче ситуација наметнута непрекидним присуством супруга који је претходних 30 или 40 година, док је радио, био практично невидљив, већ је дао и друштвени оквир специфичног проблема.

Није чудо што се управо у Јапану са толико пажње приступило овом феномену. Према традиционалном устројству, у току супружничког радног века породични живот је два да и постоји. Муж и након посла остаје напољу са колегама и кући долази буквално само да преспава. Године пробу, а да се партнери једва познају. Тако функционишу и, како каже др Курокава, тек када дође пензија увиђају да су један другом комплетни странци. То је у реду, поготово за жену.

Муж захтева покорност и да му супруга

буде непрекидно на услузи, потпуно посвећена, а она која је у међувремену створила свој систем функционисања, тешко то може да прихвати. Према др Курокави, 60 одсто старијих жена има одређене здравствене тегобе (депресија, кожна алергија, астма, чир у стомаку, висок крвни притисак) услед терета нових обавеза искрслих мужевљевим повратком у кућу.

Оне које се не усуђују да погазе традиционалне норме, трпе по цену здравља, али све већи број жена не пристаје на такав живот и напушта брачну заједницу. За само десет година број развода старијих парова (у браку дуже од 20 година) порастао је у Јапану за 26 одсто, док је у поређењу са осамдесетим годинама протеклог века тај број удвостручен.

Праву меру здравствених последица код жена покушала су да одреде двојица италијанских научника чија је студија летос објављена у Немачкој, у часопису бонског Института за изучавање рада, а налази са закључцима пренети у медијима широм Европе и Америке.

Изучавање је спроведено на анализи и праћењу случајева 840 жена у Јапану од 2008. до 2013. Јапан је одабран због стриктно дефинисаних мушко-женских улога, мада аутори др Марко Бертони и др Ђорџо Брунело наглашавају да резултати могу да се односе и на друге земље.

Ниво здравствених сметњи пацијенткиња бележен је и упоређиван са дужином мужевљевог пензионерског стажа. Са сваком годином његове пензије, степен њених сметњи је растао од шест до 14 одсто. Највише жена било је погођено емотивним проблемима, чак 47 одсто, на стрес се жалило њих 40 одсто, више од 20 одсто било је депресивно, а несаница је мучила 16 одсто испитаних.

Проценти су овде само индикатор, суштина је у психолошком земљотресу чијих последица свакако нису поштеђени ни једни ни други. Од многих животних прекретница, одлазак у пензију представља једну од најстреснијих. Проблем је у томе, кажу лекари, што се брачни парови не припремају довољно за период пред собом. Парови размишљају о пензији са финансијског гледишта, а не како ће заправо живети један с другим, примећује Мери Луис Флојд, ауторка књиге „Пензија мужа, изазов за супержену“. С обзиром на продужење животног века, њих чека још добрих двадесетак година. Ако је то добар живот, добро је, али ако је стрес и продужена трпња, много је и један дан.

Д. Драгић

Добро може да буде боље

Регион на северу Европе, са 26 милиона становника у пет држава и исто толико народа, по много чему је посебан у свету.

Данску, Финску, Исланд, Норвешку и Шведску повезују географија (север Европе и север Атлантика) и култура (заједнички лингвистички корени, али различити језици), па и заставе: на свакој је такозвани нордијски крст, али у посебном дизајну.

Заједно се помињу као нордијске земље (понекад и као скандинавске, мада је то ужи појам: односи се само на три монархије: Данску, Норвешку и Шведску), а оно што је њихова оригиналност, то је да од остатка света предњаче у ономе што је квалитет живота: у стандарду (економији), образовању, грађанским слободама (и правима)... Због њихових развијених и доследних социјалних политика, наводе се и као примери функционалних држава благостања.

То подразумева и да су им пензијски системи у свим истраживањима ранжирани као најбољи на свету. С тим у вези одавно је у вестима Данска,

Иако је њен пензијски систем један од најбољих на свету, Данска сматра да му је неопходна реформа

чији је систем нека врста пензијског златног стандарда, али судећи по недавним одлукама владе, то што је добар, не значи да не може да буде побољшан.

Услов за основну пензију и тамо је, као и на много других места, 40 година – али не радног,

него боравишног стажа (поред Скандинаваца, тамо је и доста имиграната из свих крајева света). Та пензија износи 5.713 круна (767 евра) месечно.

Они који раде у старосну пензију одлазе са 65 година (од 2027. та граница ће бити померена на 67). Кад заврше радни век, дански пензионери, према актуелној статистици, поживе још 18,4 године, а тамо је 30 одсто (од укупно 5,6 милиона) становника у категорији сениора, што значи да су старији од 65 година.

За пензијске доприносе Данци током радног века издвајају између девет и 17 одсто бруто зараде. На пензије тамо одлази 6,1 одсто бруто друштвеног производа. Пензијски фондови су добро финансирани и одрживи, а њихови стубови (државни и приватни) добро утемељени. Данци могу да очекују да ће им пензија бити солидан део плате коју су имали на крају радног века.

Па чему онда реформа?

Најпре треба рећи да њени циљеви нису постављени, него тек треба да буду дефинисани. Именована је, наиме, петочлана Комисија за пензијску реформу

у којој су три угледна професора (економије, бизниса и финансија), затим главни експерт тамошњег завода за статистику и главни научник Националног центра за друштвена истраживања.

Приметили сте свакако да нема ниједног политичара – они на ред долазе тек касније. Посао комисије јесте да прикупи чињенице и погледе, проучи их и на основу тога сачини анализу са дијагнозом стања и предлозима за промене.

Рок за то је две године. Уз главни извештај влади (и јавности) биће предочени и закључци, а политичари ће онда одлучити да ли ће оно што јој је предложено прихватити. На крају ће све бити изнето пред парламент, а крајњи резултат ће бити нови закони – ако се оцени да су неопходни.

Један од главних циљева је да пензијски систем постане разумљивији, односно транспарентнији, јер просечан човек, због много правила, тешко може да докучи колика ће му бити пензија, јер не разуме методологију њеног израчунавања.

– Мислим да је, у поређењу са другим земљама, наш систем солидан, његови основни елементи су под контролом, али има много детаља који могу да се поправе – оценио је Тобен Андерсен, професор економије са Архус универзитета, који је постављен за председника поменути реформске комисије.

Андерсен сматра да је главно питање којим ће се бавити комисија садржано у променљивим околностима у економији и друштву (демографски трендови), које ће у наредним годинама редефинисати оно што је данас, кад је реч о пензијама, нормално. Анализа која се ради треба да предвиди шта ће се све променити на путу ка новој нормалности.

То значи да се Данска припрема да проблеме решава и пре него што се појаве. Што је такође пример за угледање.

М. Бекин

СУСРЕТ ПЕНЗИОНЕРА И ИНВАЛИДА РАДА ЗАЈЕЧАРСКОГ И БОРСКОГ ОКРУГА

Смотра стваралаштва у Бору

Шеснаеста смотре културно-уметничког стваралаштва пензионера Тимочке крајине одржана је ове године у Бору. Прва смотра је одржана у Неготину 2000. године, и за ових 15 година на позорнице широм тимочког региона изашло је неколико хиљада пензионера – такмичара

који су се трудили да покажу знање и умеће у рецитовању, песми, игри, литерарном стваралаштву и соло певању.

Ове године домаћин је било Удружење инвалида рада Бор. Учествовало је око 200 такмичара, а на заједничком дружењу и ручку 350 људи. Смотра је била такмичарског карактера а

учесници су се надметали у хорском и соло певању, литерарном стваралаштву, рецитовању и фолклору.

– По завршетку смотре подељене су награде. Сви такмичари су добили понеко признање, јер су се сви и трудили, и сви су отишли срећни са овог такмичења – каже председница Секције

жена књажевачких пензионера и чланица координационог тела смотре Стаљинка – Беба Милић.

Књажевачки пензионери освојили су пет награда на овој смотри стваралаштва: Слободанка Јанаћковић у области хорског певања и у соло певању, Петар Геров за литерарно стваралаштво и фолклор из околине Књажевца, а Драгица Јовановић за рецитовање.

И учесници и публика која прати ова надметања веома су задовољни оним што пензионери у својим наступима приказују. То говори да је манифестација постигла свој циљ, а то је подизање квалитета живота пензионерске популације, кроз покретања културно-уметничке активности у свим градовима Тимочке крајине.

– Смотра доприноси и неговању и очувању традиције и културе овог краја. Наш задатак управо јесте да сачувамо од заборава нашу културу, песме, музику, обичаје – каже Борка Вулић, председница Клуба пензионера Књажевац.

Д. Ђорђевић

АРАНЂЕЛОВАЦ

Влада оплеменио челик

Познати аранђеловачки друштвени радник, хуманиста, сликар и песник Влада Поповић отворио је изложбу својих слика и скулптура од челика. Ова изузетно интересантна поставка отворена је у Малој галерији и привукла је велику пажњу суграђана и гостију Буковичке бање.

Влада Поповић је радни век провео у машинској радионици некада великог гиганта „Шамота“ где је радио као варилац. Ипак, његова најзначајнија активност била је на пољу хуманитарног рада, у једном мандату био је и председник Црвеног крста Аранђеловца.

– Током рада у „Шамоту“ израђивао сам од отпадног материјала и мале скулптуре

Влада Поповић

– каже Поповић, додајући да је упоредо сликао и писао, углавном песме, али су му ове скулптуре најдраже дело. Сматра да је кроз њих најбоље изразио своја осећања. Металац, варилац, па су и скулптуре од метала сасвим логичне, а приметно је да на изложби баш оне привлаче највећу пажњу.

– После одласка у пензију основао сам књижевни клуб који је оку-

пио чланове Удружења пензионера и већ смо издали једну збирку песама и књижевних покушаја аранђеловачких пензионера а до краја године изаћи ће још једна – каже Поповић.

М. Михаиловић

Престоница тамбуре

У Руми је 9. новембра одржан 24. Фестивал великих тамбурашких оркестара, који је овога пута био ревијалног карактера, а стручни жири је дао описне оцене учесницима.

Фестивал је у име покровитеља отворио Стеван Ковачевић, који је рекао да је Рума с правом названа престоницом тамбуре и тамбурашке музике, јер њени оркестри не само да демонстрирају виртуозност, него они на најбољи начин проносе име румске општине у свим градовима и државама у којима свирају.

Ова сремска општина има три велика тамбурашка оркестра и ко зна колико малих тамбурашких „банди“.

На овом фестивалу публици се представило пет великих и један мали тамбурашки оркестар. Како је то постало уобичајено, најпре су наступили победници са Фестивала дечјих тамбурашких оркестара у Бачкој Тополи, а то је овога пута био оркестар Хрватског културно-просветног друштва „Томислав“ из Голубинаца.

Уследили су, затим, ТО „Вила“ Српског културно-уметничког друштва „Железничар“ из Новог Сада, ВТО Хрватског културно-просветног друштва „Матија Губец“ из Руме и Градски тамбурашки оркестар из Бањалуке.

тамбурашком саставу „Ла Банда“. Последњи су наступили чланови Градског тамбурашког оркестра „Бранко Радичевић“ из Руме.

Публика је посебно наградила вокалне солисте Дуњу Дивић, Александру Радовић, Зо-

100 година од рођења познатог композитора Саве Вукосављева, тако да је сваки оркестар у свом програму имао и једну његову композицију.

Организатори 24. Фестивала великих тамбурашких оркестара

Наступ гостију из Бањалуке

Велики аплауз Румљана добиле су и девојке из Новог Сада које свирају у другим оркестрима, али већ годину дана и саме у

рана Бугарског и друге, које су пратили тамбурашки оркестри.

Румски фестивал овога пута био је посвећен обележавању

били су Културни центар Рума и Савез тамбурашких друштава Војводине, а покровитељ општина Рума. **Г. Вукашиновић**

ЧЕТРДЕСЕТ ПЕТ ГОДИНА У ПОТРАЗИ ЗА ПЕЧУРКАМА

У свету гљива

Пензионер Мишо Филка, бивши припадник ЈНА, високообразовани стручњак за специјалне системе везане за авијацију, поседује и бројне друге склоности – према музици, сликарству, скоковима у воду, клизању на леду... Ипак, посебно интересовање и љубав гаји за гљиве у природи, тачније за природу уопште.

Рођен је у равном Банату, али су га животни пут и посао водили на разне стране. Пре четрдесет пет година на Високим Татрама у Словачкој први пут је дошао у додир са гљивама и заволео их. Од тада он у просеку сто дана годишње проводи у природи у проналажењу нових станишта гљива. Како каже, није открио ниједну нову гљиву, али јесте многа станишта. У потрази за гљивама он дневно у просеку

пређе петнаестак километара. Колико је то за четрдесет пет година? Убрале печурке мере се тонама и скоро све су поклоњене.

– Гљиве су свугде око нас, од планинских врхова до долина, шума и пропланака, у земљи и на површини, у долини река и потока, мочвара – каже Мишо.

У потрази за гљивама обишао је Динару, Пљешеву, Козару, Романију, Златибор, Тару, Копачник, Стару планину, Рудник, Цер, Гучево и свакако – Авалу. На тим путовањима имао је лепих тренутака, али и веома опасних сусрета са змијама и дивљим зверима. Те опасне ситуације нису га поколебале ни уплашиле. И данас, иако је дубоко зашао у осму деценију живота, кад год време дозвољава он је, са штапом у руци и ран-

цем на леђима, негде у природи, у потрази за печуркама.

– Гљиве из природе може да користи само онај ко о њима зна довољно, јер врло често мала је разлика између јестиве и отровне по изгледу, и зато, опрез – упозорава Филка.

Захваљујући великом искуству и изванредном познавању гљива, Филка је 2001. године издао књигу о гљивама, где је на 415 страница, богато и стручно илустрованих, обрадио 166 гљива. Будући да је често у природи, он веома добро зна шта све из ње може да се узме. Његови напици од трњина, шипурака, дивљег воћа, заиста су чаробни. Посебно се истиче сок од брезе.

Филка је ангажован и на обуци паса који трагају за скупце-

Мишо Филка са гљивом која није јестива, дрвенаста је, али је изузетно лековита. У Јапану ко нађе ту печурку стављају га у ранг као да је уловио кита

ним гљивама, тартуфима. Ипак наглашава да све ово не би постигао да нема велику подршку и разумевање породице, посебно супруге Емине која му често на путовањима прави друштво.

М. Радосављевић

ЗЕМУН

Обележили славу

Већ пету годину заредом земунски пензионери славе своју крсну славу, Светог архангела Михаила, познатију као Аранђеловдан. У просторијама Удружења пензионера Земун, у присуству председника Шпире Безбрадице, кума овогодишње славе, Драгана Матијевића, члана Општинског већа Земун, и бројних пензионера, јереј Владимир Пражић обавио је чин сечења славског колача. Славље је настављено заједничким ручком, песмом и игром у оближњем ресторану „Стара

капетанија“. Гости на слави били су представници пензионерских организација из Београда, Кикинде, Велике Плана, Беле Цркве, Крагујевца, Пожаревца, Руме...

Од око 40.000 земунских пензионера, њих скоро 8.000 је укључено у активности Удружења које постоји већ 68 година. Према речима председника Безбрадице, мада имају 17 месних одбора ни један једини нема своје просторије, већ се све активности дешавају у просторијама Општинске организације. **М. И.**

БЕОГРАД – МЗ ВИНОГРАДИ

Обилазак Поморавља

Пензионери Месне заједнице Виногради из Београда недавно су били на излету, обишли су Велику Плану и цркву брвнара Покајницу, посвећену преносу моштију светог Николе. Затим су свратили у Свилајнац и посетили један од најзначајнијих споменика српске средњовековне културе, мана-

стир Манасију, најзначајнију грађевину такозване моравске школе. После тога свратили су у Деспотовца где су ручали са пензионерима из Деспотовца и уз музику провели предивно послеподне. **Р. Б.**

РУМА

Гости у ГЦ „Срем“

Представници општинских организација Црвеног крста из Пећинаца, Сремске Митровице, Старе Пазове, Ирига и Руме били су недавно у посети корисницима Геронтолошког центра „Срем“, којима су донели на поклон воће, слаткише и средства за хигијену. Са гостима из сремских општина, тога дана у посети су били и млади волонтери из Руме и музичари из Старе Пазове.

Младићи и девојке су становницима румског ГЦ „Срем“ послужили слаткише, док су музичари домаћине и госте увесељавали. Установом се орила песма, а корисници су и заиграли. **Г. В.**

Рођендан за дику

Хрватско културно-просветно друштво „Матија Губец“ из Руме концертном је обележило Дан друштва и 111 година рада.

Љубитељима тамбурашке музике и поштоваоцима овог друштва представили су се дечји и велики тамбурашки оркестри са вокалним солистима, под диригентском палицом Јосипа Јурце. Славље су увеличали Кољнофски тамбураши из Шопрона у Мађарској, који су тако означили почетак сарадње са Румљанима.

Те вечери уручени су захвалница и поклони Златку Коларићу, почасном председнику ХКПД „Матија Губец“, за педесет година рада у друштву. **Г. В.**

УПРУПОЛ ЛОЗНИЦА

Гостовања по Србији

Поводом обележавања Дана Удружења пензионера ОУП-а Ниш, шестог новембра, на свечаности коју су организовале Нишлије, из Удружења пензионисаних радника унутрашњих послова Лознице присуствовао је председник Рајко Видић. Нишлије су Лозничанима поклониле захвалницу за сарадњу и два CD-а о свом граду.

Обележавајући десет година рада, струковна организација пензионисаних радника ОУП-а Кањижа организовала је дружење. Из лозничког УПРУПОЛ-а дружењу су присуствовали председник Рајко Видић и секретар Зоран Симанић. Од Кањижана су добили плакету за дугогодишњу сарадњу. **З. С.**

КИКИНДА

Узвратна посета вршњака из Румуније

Удружење пензионера кикиндске општине успоставило је пре четири године сарадњу са Асоцијацијом сениора у Темишвару. Овогодишњи узвратни сусрет вршњака из тог румунског града са домаћинима у Кикинди протекло је и у посети

оближњем Руском Селу. Шездесетак Темишвараца разгледало је Етнокућу и присуствовало помену на румунском гробљу. У Кикинди су упознали знаменитости манастира Свете тројице и атељеа Међународног симпозијума скулптура у теракоти „Тера“.

Гости су учествовали и на Четвртој смотри изворног народног стваралаштва старих. Организатор ове смотре је кикиндски КУД пензионера „Сунчана јесен“, који је претходно приредио концерт у Темишвару на Међународни дан старијих особа.

С. З.

ПРОКУПЉЕ

Кандић поново председник

Досадашњи председник Удружења инвалидских пензионера у Прокупљу, Србислав Кандић, поново је изабран на ову дужност. То је уједно и потврда да је у досадашњем раду Кандић био максимално посвећен унапређењу Удружења.

Ово удружење имао око 1.100 чланова а скоро 80 одсто њих има пензију мању од 18.000 динара.

Србислав Кандић

У протеклом периоду за чланове су организовани бројни једнодневни излети, по симболичним ценама, па је тако омогућено да велики број прокупачких инвалидских пензионера обиђе бројна историјска и културна места у Србији.

Ж. Д.

ВРАЊЕ

Прва књига на македонском

У просторијама Удружења Македонаца 2 „Гоце Делчев“ – Пчињски округ, представљена је књига вицева за децу и младе пензионера Пеце Ристеског, секретара и члана Националног савета македонске националне мањине у Републици Србији.

О вицевима су надахнуто говорили проф. др Христо Петрески и проф. др Стана Смиљковић. Иако су на македонском језику, присутни су се смејали вицевима. То је био доказ колико нам је језик сличан и разумљив.

Р. С.

СВРЉИГ

Укус домаће кухиње

У Сврљигу је недавно организован скуп посвећен здравој исхрани. Предавачи из области гастрономије, медицине и спорта указали су на значај правилне исхране, правилног избора намирница и њихове адекватне припреме. Било је речи о савременим трендовима и брзом темпу живота који нас често наводе на погрешан избор намирница, непријатеља нашег здравља, посебно брзе хране. На сликовит начин приказане су врсте намирница и у ком односу треба да буду заступљене на нашем тањиру. Присутни су могли да пробају суво воће, семенке, чајеве, сокове од дрењине, дивље купине, коприве, тикве и бројне специјалитете припремљене од намирница са сврљишког поднебља.

Исте вечери додељене су награде и признања победницима у овогодишњој акцији „Бирамо најуређеније двориште“. Новчане награде локалне самоуправе, једногодишњу бесплатну претплату на часопис „Моја лепа башта“ и украсне саднице расадника Покрета горана Сврљиг, добило је осам појединаца и једна установа.

С. Ћ.

ИСТРАЖИВАЊЕ О СРЕЋИ И ПОРОДИЦАМА СА ДЕЦОМ У СРБИЈИ

Тајна је у квалитету односа

Недавно су објављени резултати истраживања „Срећа у породицама са децом“ које је део пројекта подршке родитељству настало кроз партнерство Фондације „Хемофарм“ и Уницефа. Истраживањем је обухваћено 600 домаћинстава из 28 општина у Србији, која чине родитељи који живе са малолетном децом.

Према добијеним резултатима, чак две трећине или 67,7 одсто породица у Србији је потпуно срећно, делимично је срећно 20,7 проценти, док је несрећно 11,7 одсто породица са децом. Иако се здравље и материјални статус често узимају за основ среће, док се карактеристике породице посматрају као њихова последица, ово истраживање показује да су карактеристике породице, као што су социјална повезаност, породично функционисање, родитељство итд., важније за доживљај среће у односу на материјални статус и здравље, тј. да су најзначајнији услов за срећу.

Кад је реч о социјалној повезаности, породице у Србији имају широку подршку своје шире породице и пријатеља, па скоро сви родитељи у Србији сматрају да имају на кога да се ослоне уколико наиђу на неки проблем или када им је потребна подршка. Истраживање је показало да су, осим партнера, најзначајнији ослонац породици баке и деке, односно родитељи испитаника, а након њих браћа, сестре и пријатељи, док у три четвртине случајева ослонац чине сви ови извори подршке. У срећним породицама 80,5 одсто родитеља оцењује да може да се ослони на своје родитеље уколико имају неки проблем или им је потребна подршка, док то може тек 51,7 одсто родитеља у

Породице у Србији имају подршку своје шире породице и пријатеља, па скоро сви родитељи сматрају да имају на кога да се ослоне уколико наиђу на неки проблем

несрећним породицама. Показало се да је учесталост виђања са широм породицом, пријатељима и баком и деком умерено важна за срећу, али да су породице које имају чешће социјалне контакте срећније.

Добри и позитивни односи унутар примарне породице највише доприносе поро-

ке, односно 90,9 одсто њих, док нешто више од четвртине несрећних породица не обедају редовно заједно.

Испоставило се да чињеница да ли деца живе у вишегенерацијској, проширеној породици, или нуклеарној (родитељи и потомство), нема утицаја на срећу, али да блага повезаност постоји између броја чланова домаћинства и среће породице, тј. да су веће породице нешто срећније.

Као важан фактор среће издваја се и здравље, мада оно мање утиче на срећу од квалитета односа у примарној и проширеној породици. Дакле, резултати истраживања су показали да је оно умерено повезано са срећом породице, при чему лоше здравље

Породична срећа и агресивност младих

Према званичној републичкој статистици, око 5.000 малолетника из свих социјалних слојева у Србији тражи адреналински лек на улици. Ординирају по квартавима, школама, насељима, организовани у локалне малолетничке бандице. Око 30 одсто њих је, према званичним подацима Републичког завода за статистику, у Београду, 35 одсто у Војводини, и 35 одсто у урбаним срединама централне Србије. Бруталност коју ове малолетничке групе исказују полази од унутрашњег гнева и повређености коју деца не знају да каналашу, сматрају психолози и социолози. На почетку готово сваке приче је, тврде стручњаци, одсуство склада и среће у породици.

дичној срећи, а квалитет односа родитеља и деце игра важну улогу. Резултати говоре да су срећне породице оне у којима постоји добар однос између родитеља и деце, у којима су расправе и свађе ретке, и у којима родитељи и деца разговарају о ономе што децу мучи. Такође се показало као важно да родитељи и деца имају бар једну активност у којој учествују заједно. Тачније, међу породицама у којима родитељи и деца не учествују ни у једној заједничкој активности тек 23,6 одсто породица је срећно, док је уколико родитељи и деца учествују у бар једној заједничкој активности срећно две трећине породица. Најсрећније су, пак, породице у којима родитељи и деца велики број ствари раде заједно, њих чак 78,5 одсто.

Као значајно за срећу показало се и заједничко обедавање, па тако скоро све срећне породице редовно имају заједничке обро-

детета има веће последице по срећу породице него лоше здравље родитеља. Тако су шансе породице да буде несрећна три пута веће уколико је родитељ лошег здравља, него уколико је доброг здравља, док су у случају детета, те шансе пет пута веће.

Добар материјални статус, иако је опште мишљење често супротно, није довољан за срећу, а то потврђују и резултати истраживања других земаља. Заправо, показало се да је материјални статус породице релевантан само уколико није могуће обезбедити основну егзистенцију, као што је стан, довољно хране за децу, одмор од недељу дана годишње итд., те је тако срећно 75,8 одсто породица које могу ово да омогуће, док је међу породицама којима није доступан ниједан од ових ресурса срећно тек 41,8 одсто.

В. Кадиф

Накнада за помоћ и негу другог лица

Л. Р., Сокобања: Рођен сам 1930. године, а моја супруга 1928. Ја сам инвалид прве категорије, оперисан сам два пута од карцинома, крећем се уз помоћ два штапа, а покрети су ми ограничени. Поред свега, имао сам и инфаркт и о свему имам експертизе у оригиналу. Моја супруга је такође тешко болесна, а живимо од 20.000 динара инвалидске пензије. Молим вас за савет шта да радимо.

Одговор: Схватили смо из Вашег писма да Ви и Ваша супруга имате великих здравствених проблема због којих не можете сами да се старате о себи. Уколико Вам је због природе болести и тешког здравственог стања неопходна помоћ и нега за задовољавање основних животних потреба, можете да поднесете захтев за новчану накнаду за помоћ и негу другог лица. Ово право по Закону о ПИО могу да остваре непокретни, слепи, дементни и они који без туђе помоћи не могу да се хране, облаче, нити крећу по кући, као и они који су на дијализи. Захтев

за новчану накнаду за помоћ и негу другог лица подноси се надлежној филијали. Уз образац захтева потребно је приложити оригинал медицинску документацију, фотокопију личне карте и фотокопију решења о праву на пензију или чек од пензије. Надлежни орган вештачења, тј. лекарска комисија Фонда ће на основу медицинске документације и лекарског прегледа утврдити да ли постоји основ за остваривање овог права. Напомињемо да ово није социјална категорија и да право на ову накнаду није условљено висином пензије и других примања.

Осигурање по члану 15

Т. Јанковић: Запослила сам се 1. 10. 2014. Сада желим да престанем самостално да уплаћујем пензијско осигурање. Која је процедура за то?

Одговор: Осигурање по члану 15 Закона о ПИО аутоматски престаје ако лице које је било у обавезном осигурању по овом основу заснује радни однос, ради по уговору о делу или другом уговору по коме се примају уговорене накнаде.

С обзиром на то да постоји могућност да дође до преплате доприноса по овом основу, као и то да вам стаж осигурања по

чл. 15 није уписан у радну књижицу, упућујемо Вас да поднесете захтев за престанак својства осигураника у надлежној филијали Фонда. Подношењем поменутог захтева покрене се поступак по чијем окончању се доноси решење о оствареном стажу осигурања по члану 15. На основу правоснажног решења уписује се стаж осигурања у радну књижицу.

Породична пензија удове

Ј. Мркушић: Недавно ми је преминуо отац који је био старосни пензионер. Мајка има малу пензију и прешла би да прима очеву. Нисмо покретали оставинску расправу јер немамо неке потребе за тим. Да ли моја мајка може да поднесе захтев ПИО фонду да прима очеву пензију иако нема решење о оставинској расправи, или је оно неопходно да би остварило право на породичну пензију?

Одговор: Није потребно спровести оставински поступак и приложити правоснажно оставинско решење да би удова могла остварити право на породичну пензију. Оставинско решење је неопходно само у случају исплате доспелих неисплаћених износа пензија покојног корисника пензије, а који се исплаћују наследнику на основу оставинског решења. Значи, Ваша мајка може остварити право на поро-

дичну пензију уколико испуњава услов за остваривање права на породичну пензију сходно Закону о ПИО, при чему оставинско решење није релевантно. Треба да знате да породична пензија за једног члана породице износи 70 одсто од пензије коју би покојник примао. Значи, Ваша мајка би примала породичну пензију која је 30 процената мања од пензије коју је до сада примао Ваш покојни отац.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Војна инвалидска пензија

С. Павловић: Да ли инвалидски војни пензионери могу да отворе сопствену фирму, а да при том не крше било који закон, тј. да ли при том губе право на војну инвалидску пензију и има ли каквих ограничења?

Одговор: Корисник војне инвалидске пензије остварене по основу потпуног губитка способности за професионалну војну службу, не може, због запослења, односно обављања самосталне или пољопривредне делатности, бити, сходно члану

96, став 1 Закона, позван на новни преглед ради утврђивања промена у стању инвалидности, односно не може му се обуставити исплата инвалидске пензије. То значи да војни инвалидски пензионери могу ступити у осигурање без ограничења.

Исплата заосталих пензија након смрти корисника

С. Петровић: Мој деда је добио из ПИО фонда обавештење које Вам шаљем у прилогу. Наиме, његова супруга која је умрла 28. 8. 2014. имала је своју старосну пензију и никакве непокретности. Њих двоје нису имали деце. У обавештењу пише да је потребно доставити правоснажно оставинско решење у коме је утврђен законски наследник пензије.

У потврди стоји да је остало неисплаћено 8.551 динар. Интересује ме да ли је обавезно да се покрене оставински поступак само да би се доказало да нема наследника пензије. Затим, где се подноси захтев за покретање оставинског поступка и да ли у дедино име може неко други да поднесе захтев за оставински поступак пошто је он стар и болестан?

Одговор: Према инструкцији за поступање приликом исплате доспелих неисплаћених износа пензија и новчаних накнада након смрти корисника пензије, доспели неисплаћени износ пензија се исплаћује законском наследнику искључиво на основу правоснажног оставинског решења. Значи, правоснажно оставинско решење је документат који је доказ да је одређено лице законски наследник и да му

се, сходно томе, могу исплатити неисплаћени износи пензија и накнада до датума смрти корисника пензије. Оставински поступак се покрене пред надлежним судом према месту где је оставилац имао пребивалиште и/или непокретну имовину. За све детаљније информације о начину покретања оставинског поступка обратите се суду као органу који је надлежан за спровођење поступка оставинске расправе.

Споразум са Аустралијом не постоји

Н. Гарић: Интересује ме да ли Србија има уговор са Аустралијом у вези са регулисањем дела пензије. Наиме, пензионисан сам у Аустралији, а неко време сам радио и у Србији, па ме занима могу ли то регулисати и остварити.

Одговор: Између Србије и Аустралије не постоји споразум о социјалном осигурању, што значи да не можете остваривати право на пензију сабирањем стажа који сте остварили на територији обе државе. Да бисте остварили право на старосну пензију у Србији

потребно је да имате најмање 15 година стажа осигурања на територији Србије и навршених 65 година живота. Уколико испуњавате услове за остваривање права на старосну пензију у Србији, можете да поднесете захтев Фонду ПИО Србије.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	БАЊА У БЕЛГИЈИ	ЗЕЛЕНИЛО У ГРАДУ	ЈЕДАН МЕТАЛ	ПРЕВРЕМЕН	ТЕХНИЧКЕ НОВИНЕ (СКР.)	ГЛАС ОСИГУРАНИКА	СТАНОВНИК ЗАДРА
ФИСКУЛТУРА						ОЗНАКА ЗА ЗАПАД РОМАН КАРЕ- ЛА ЧАПЕКА	
ВАРОШИЦА							
ИМЕ ШАХИСТЕ НИМЦОВИЧА					РИБАРСКО ДРУШТВО СО КАЛИЈУМА		
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	КИЛОВОЛТ (СКР.) БЕСКОНАЧ- НОСТ			БОЈА ГРОЖЂА У САЗРЕВАЊУ ЛИЧНИ ПОДАЦИ			
СИМБОЛ ЗА БОР		ЗЛА, НЕВАЉАЛА ДУГАЧКА ТРАКА					
ЕТНОГРАФ- СКИ МУЗЕЈ (СКР.)			ПОЛЕТ, ЗАНОС ИСТОВАР КИПОМ				
УТАЈИТИ, ПРИКРИТИ							
АМЕРИЧКО ЖЕНСКО ИМЕ							
ВОЈНИЧКИ ИЗВЕШТАЈ							ПРОСТ БРОЈ
РЕЧ БЕЗ АКЦЕНТА						ОЗНАКА ЗА ТЕМПО РУДА ИЗ ПУСТ. АТАКАМЕ	
ЈОВАН ОДМИЛА					ДЕО ХЕКТАРА НАША ГЛУМИЦА		
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	НАСРТИ, НАВАЛЕ ОДРЖАТИ СЕ У ЖИВОТУ						
СИМБОЛ ЗА КИСЕОНИК		ОРАНИЦА РАЗИЛАЖЕЊЕ					ЛОПАТИЦА КОЈОМ СЕ ЧИСТИ ПЛУГ
СУВИШЕ ЈАКО							
ИНИЦИЈАЛИ СЛИКАРА АРАЛИЦЕ			ДРЖАВНА БЛАГАЈНА СТ. РИМА ЖЕНСКО ИМЕ				
ТАКОЗВАНИ (СКР.)				ТИП ФР. АУТОМОБ. МЕСТО У ВОЈВОДИНИ			
НАША ПЕВАЧИЦА, СЕКА							
НАША ПЛАНИНА					СИМБОЛ ТАНТАЛА ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ		
ОТИЂИ НА ИЗЛЕТ						ОЗНАКА ЗА КАРАТ	

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: кампала, раоник, бардаци, анкете, скеле, с, карамел, и, ара, јана, ав, асамс, к, вв, ата, корана, окамина, татарин, тирани, рулет, м, тава, ат, а, а, сто, мл, хлор

Некад и сад

Празници у Кнежевини и Краљевини Србији

Уредба о празницима донета у Кнежевини Србији септембра 1839. године регулише светковање недеље и верских празника. Објављена је још једна уредба о празновању недеље и заповедних верских празника 1845, а одређено је да се и Велики петак „има светковати у воздрженију, тишини и молитви, те да се тога дана не смеју дућани отварати, нити се шта сме на пијаци продавати“. Према доступним актима знамо да је Цветна недеља као дан Таковског устанка празнована пре 1836. године, али је прва сачувана уредба о томе објављена марта 1859.

У Кнежевини је као државни празник најпре обележаван дан Светог Андреја Првозваног (30. новембар) када су у Београду 1830. прочитани Хатишериф и Берат којима су призната државна права Србије. Указом кнеза Александра Карађорђевића од октобра 1850. године за државне светковине одређена је и Нова година, Богојављење, Свети Сава, први дан Васкрса, Свети Ђорђе, Вознесење, Духови, Свети Петар и Павле, Велика Госпојина, 29. септембар – кнежев рођендан, Свети Димитрије, Свети Никола и први дан Божића. Од августа 1878. уведено је прослављање 20. јуна, као дана успостављања „независности и увећања Србије“ на Берлинском конгресу. Од фебруара 1883. као дан успостављања независности, увећања територије и проглашења Србије за краљевину 1882.

године, славио се 22. фебруар. Краљ Александар Обреновић је јуна 1889. године у ред празника уврстио и Видовдан, као дан помена палим српским ратницима. Уредбом краља Петра Карађорђевића од јануара 1904. године потврђено је прослављање Видовдана и уведен дан краљевог рођења, 29. јун. У календар државних празника априла 1914. године уведен је и празник Светих словенских равноапостола Кирила и Методија (11. мај).

(Војноисторијски гласник бр. 1-2/2007, капетан Миљан Милкић)

Радна и нерадна празновања

Према Закону о државним и другим празницима, у Републици Србији нерадно се обележавају: Нова година – 1. и 2. јануар, Сретење – Дан државности (15. и 16. фебруар), Празник рада – 1. и 2. мај и Дан примирја у Првом светском рату – 11. новембар. Нерадно се обележавају и верски празници: Божић – 7. јануара и васкршњи празници – почев од Великог петка закључно са другим даном Васкрса. Запослени такође имају право да не раде у дане одређених верских празника. У Србији се Свети Сава – 27. јануар, Дан сећања на жртве холокауста, геноцида и друге жртве фашизма у Другом светском рату – 22. април, Дан победе – 9. мај, Видовдан – 28. јун, и Дан сећања на српске жртве у Другом светском рату – 21. октобар празнују радно.

J. O.

Да ли сте знали ...

– да је сибирски леопард, који живи у шумама северне Кине и Кореје, најређа врста на свету? Због грађе нових путева, претеране сече дрвећа и илегалног лова, процењује се да је остало још само 14-20 одраслих јединки ове животиње.

– да је најређа биљна врста на свету вирџинијска бреза округлог листа? Свега 11 стабала ове брезе, која је поново откривена 1975, расте у појасу од једног километра у Креси Крику, у америчкој савезној држави Вирџинији. Програмом расађивања ботаничари су за сада успели да створе још 20 нових популација овог дрвета.

– да се на рубу истребљења налази још 173 врсте сисара, 170 врста птица, 210 врста гмизаваца и 160 врста водоземаца? Због негативног утицаја човека на животну средину у свету годишње нестане 27.000 врста, а стопа изумирања је 1.000 пута већа од процењене „нормалне“ еволуционе стопе изумирања.

– да би, уколико се изумирање настави по садашњој стопи, током наредних 30 година могло да нестане 20 одсто данашњих биљних и животињских врста, а до краја 21. века две трећине свих врста животиња и биљака на земљи?

– да су у Црној књизи флоре и фауне – светског генофонда, у којој је попис више хиљада врста које је човек, нажалост, заувек уништио, нашле место и четири неповратно изгубљене врсте које су живеле само у Србији: бела кања, мала друпља, орао брадан и тетреб ружевац?

– да се у Србији под заштитом налази 518.000 хектара, односно 5,86 одсто територије, која покрива пет националних паркова, 16 предела

изузетних одлика, 67 резервата природе, 16 паркова природе, 315 споменика природе и 42 културноисторијска предела, док Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива садржи 1.760 строго заштићених и 868 заштићених врста?

Чување новца

Разбио сам касицу прасицу. Кад у њој, један велики шипак!

Новац квари људе. Зато га дајте мени на чување.

Ретки су данас људи који имају душу. Такве ђаво највише воли.

И кад ћутим, има оних који се не слажу с мојим мишљењем.

Дух из боце се пропио.

Реформе у Србији су споре, јер све што је брзо то је и кучо.

Мали оглас: тражим богатог мужа, изглед небитан, може да личи и на Пола Њумена!

Зоран Т. Поповић

Доскоци

Најлакше је бити Србин ван Србије.

Имам одабраног доктора. Заједно идемо на пиће.

Борио сам се за демократију, а у кући жена завела тоталитарни режим!

Пензионери су отворили креативну радионицу. Вежбају како да преживе од пензије.

Срце ме је издало. Био је то мој последњи пријатељ.

Раде Ђерговић

Глазура

Ја сам за слободу мисли. Мислим како они мисле.

Комуницирам ушима. Слушам шта ми се каже.

Резерве руде ће можда бити исцрпљене али резерве крви никада.

Није страшно када вода дође до грла, већ је страшно када уђе у уши.

Игра главом не доноси позитиван резултат.

Када су му скинули глазуру могло се лако уочити да је шупаљ као кваран зуб.

Лако му је да куцне у дрво када нема даске у глави.

Радивоје Јефтић Јенки